

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Évi ára 24 koron.
Félévi ára 12 koron.

VIDÉKEN:

Évi ára 28 koron.
Félévi ára 14 koron.

HIRDETÉS:

4-másodszor peit sor egyeztet 20 koron.
Egyetlen következő: 10 koron.

Nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 594.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résszövet-
Társaság.

József főherceg-ut 21. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, augusztus 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: A sinek jubilálnak.
- A kereskedelmi miniszter a vasuti munkások szövetsége ellen.
- A katonaság — az más! . . .
- Bajok egy aradmegyei pénzüzetet körül.
- A régi magyar nők öltözete.
- Villamos világítás az aradi színházban.
- A bűn utján.
- Egy aradi huszártiszt alapítványa.
- A nyári kosztüm.
- Színház és kabaré.
- Gyilkolt az ágyuglyó.
- A Hadik-huszárok hazajönnek.
- Nyar van.
- Nagy gyári tűz a fővárosban.
- Repülj feckém.
- Házmesterek ellensége.
- Az aradi kereskedők és a vasárnapi munkaszünet.
- Javítják a lipótvárosi bazilikát.
- Tárca: A párbaj. Irta: Pogonyi Nándor.

A sinek jubilálnak.

Arad, augusztus 22

Ezen a nyáron ötven esztendeje volt, hogy az első vonat Aradra érkezett. Már akkor harminchárom éve . . .ult, hogy Stephenson György járműve Stocktontól Darlingig eljutott; a technikának ez a vívmánya tehát elég hosszú idő után jutott el hozzánk. Maga az esemény az elnyomatás idejének közepébe esett. Ha érezték is a jelentőségét annak, hogy Arad a vas-sinek révén a világforgalom vérkeringésébe jut, hogy új korszak kapuján tér be, — akkor az ünneplésre nem volt meg a hangulat. Hivatalos csön-
dességgel történt meg az esemény s bi-

zonyára ezen mult, hogy az emlékezete annyira elmosódott. Az évforduló napja már el is haladt mögöttünk. 1858. július 19-én érkezett meg az első vonat füstje a város alá.

Pedig Magyarországon már akkor nem volt olyan ismeretlen találmány „az ördög szekere.” 1846. július hó 15-én nyílt meg Magyarországon az első vasuti forgalom Budapest és Vác között és a következő év szeptemberének elsején Budapest és Szolnok között. A szabadságharc azonban nem adot módott a vasutépítő lelkesedés kielégítésére, amely még Petőfi verseiben kifejezésre jutott: „Száz vasutat, ezéret!” . . .

Azután a magánvállalkozás ölelte föl lassan-lassan a vasutak terjesztését. Így alakult meg a Tiszavidéki vasut részvénytársasága, amely azt tűzte ki célul, hogy az állam által megkezdett vasutak építését folytassa. Ez a társulat 1856. szeptember 28 án kapta meg a szabadalmat s az első teendői közé a szolnok-nagyvárad, szolnok-debreceni és az utóbbiból kiágazva a szajol-aradi vonatot építette meg, amelyvel Arad egyenes összeköttetésbe jutott Budapesttel. 1858 nyarán ez a vonal el készült s az első vonat Aradra, mint végállomásra érkezett. A vasut 1880 ig volt a társulat tulajdonában, amikor azt államosították.

Ma már elképzelhetetlen, de a történelmi tények közé tartozik, hogy a vasutat nem kisebb ellenszennvel fogadták, mint a minővel az angol bányamunkások Stephenson első vonat-utját nézték. Ki-

rívó jele ennek, hogy a szajol—aradi vonalat először Gyulán át akarták vezetni, de a gyulaiak kézzel-lábbal tiltakoztak ellene, mert attól félték, hogy a gőzös füstje meg fogja rontani a vetéseiket. A deputációzás el is érte azt, hogy a vasut Csabának ment. Nagy kárörömmel nézték a gyulaiak, hogy mint „füt be” Csabának a vasut, — mikor az az első utat tette meg.

Jubilálatlan jubileum, ünnep nélkül való évforduló maradt a nap, a mikor félszázada volt annak, hogy Aradra az első vonat berobogott. De az esztendő, amelynek kereteibe ez az évforduló esik, kár lenne megemlékezés nélkül a multba bocsátani. Otven év előtt jött az első lokomotiv ide, — s ötven év után Arad a vasuti forgalom egyik középpontja. Üzletvezetőség székhelye; az ország legnagyobb helyi érdekű vasutjának, az aradi és csanádi egyesült vasutaknak középpontja és vezetésének székhelye; ezenkívül még három magánvasutnak: az alföldi első gazdasági vasutnak, az arad-hegyaljai motoros vasutnak és az arad-nagykikindai vasutnak székhelye. De nemcsak az által vált a forgalomnak jelentős helyévé, hogy a hozzá vezető vasutvonalak száma szaporodott, utjuk, hálózatuk bővült: hanem az által is, hogy Arad uttörőjévé lett a vasuti közlekedés új irányainak, reformjainak, amelyekben az egész országban követik. Gyárvárosnak csak egy kis ábrándozással nevezhetjük magunkat: a vasut-város név már sokkal inkább megillet bennünket.

A párbaj.

Irta: Pogonyi Nándor.

Nem akarom kiírni a városka nevét, a hol az eset történt, nehogy lakói piruljanak tulzott lovagiasságuk miatt, a mi szerintem ép oly szegyen, mintha elfelejti az ember t-szem fel a cipőszámláját pontos időben kiegyenliteni.

Mondjuk tehát röviden, hogy X. városkában történt az eset, a hol jártamban, keltemben néhány hónapot töltöttem.

A kisvárosi szórakozás természetszerűen igen sovány. Ugyszólván az ivásban és a kártyázásban merül ki, mely művészetekben azonban, nem szegyenlem bevallani, teljesen járatlan vagyok és így élvezetet nem találok.

Igy hát nem marad más élvezetem, mint napos időben a kaszinóban ujságot olvasni. Napkelte előtt s napnyugta után pedig a közeli kis erdőben sétálni.

Erre a sétára azonban az ismerős urak közül senki sem vállalkozott s így magamnak kellett a sétát élveznem. Ami utóvégre is nem olyan kellemetlen dolog, mert a természet szépsége amugy is elfoglalja az embert annyira, hogy nem igen ér rá a kisvárosi pletykákat hallgatni. Itt pedig más témát a beszédre csak elvétve kaphatni.

Legkedvesebb sétáló helyem a holt Szamos partja volt, a hol a rezgő levelü, hatalmas égerfák kellemesen hős árnyékában ugyszólván egyedül találtam pormentes levegőt.

Gyakori sétámban nem egyszer találtam egyik fatönkön ülve egy szikár termetű öreg urat, aki azonban soha, egy világért sem pillantott volna fel abból a nagy vörös könyvből, a melyet mindannyiszor szoros következetességgel úgy tartott maga elé, hogy még csak jól meg sem tekinthettem tőle az arcát.

Egyik estefelé jó későre végeztem a sétámat, pedig az idő esőre állt. A Szamos mederben erősen vartyogtak a békák, a levegő füllett volt s nyugat felől nagy fekete felhők jelentkeztek az ég páremén, amelyek közül koronként fénylő villámok cikáztak s hirdették a közelgő zivatart.

Szopora léptekkel igyekeztem hazafelé. A mint az ismeretlen öreg ur rendes nyugvóhelye mellett haladtam el, épen villámlott. Akaratlanul is a fatönkre pillantottam s meglepődve láttam, hogy a piros könyv ott fekszik a tönkön, kitéve a megázás veszélyének.

De ezt már itt nem hagyom, gondoltam magamban s hamarosan hónóm alá vágtam az ott felejtett portékát. Holnap majd visszaodom az öreg urnak, had élvezze tovább. És ezen gondolattal eltelve siettem tova. A vihar azonban a nyomomban volt. Előhírnöke, a süvítő szél, már ott száguldott keresztül a duslombu égerfák között, a mikor beértem a városka szélét. Mikorra pedig a kaszinó elé értem, már a kövér cseppek is kezdtek szemezni.

Egypár cseppet magam is kaptam, de azért szerencsésen hazajutottam száraz bőrrel.

Otthon megnéztem a piros könyvet. Kant filozófiája volt. Kezdtém tisztelni az öreg urat, aki ily komoly dologgal foglalatoskodik ebben a hétköznapi kis városkában . . .

Másnap reggelre derüs kék volt az ég. A fák üdék, frissek s a levegő illatos volt a nyíló virágoktól. Korán keltem, hogy visszavigyem az öreg urnak mindennapi szellemi táplálékát.

Már ott találtam szokott helyén ülve. Könyve nem volt a kezében, csak szomoruan nézte a holt Szamos nyugodt sima tükrét.

A pázsitos ut elnyelte a lépés zaját. Észre sem vette, amikor mellé értem. Csak akkor rezzen fel álmodozásából, amikor mellé léptem és köszöntöttem.

— Bocsánat uram, mondám neki, tegnap a vihar kitörte előtt itt találtam az ön könyvét. Magamhoz vettem, hogy megmentsem a megázástól, a mi, mint látja, sikerült is.

Az öreg ur rám emelte fénytelen nagy szeméit.

— Szívből köszönöm uram a jószívűségét. A legjobb barátomat mentette meg. Aldja meg érte az Isten! . . .

— Szót sem érdemel az egész, feleltem én, csak azt tettem, a mit helyemben minden ember megtett volna.

— Téved uram. Az én könyvemét önön kívül, aki valószínűen idegen e városban, egyetlen ember sem vette volna őrizet alá. Szólt az öreg ur halk, tompa hangon, miközben az „én” szót olyan különös hangsúlyozással nyomta

Az ötven év előtt történt, reánk korzakot jelentő eseményből csak a homályos emlék maradt meg, és az öreg in-dóházi-épület amely, ha nem csalódunk, egyidős Arad vasuti forgalmával. Az ötvenedik évfordulót legszebben azzal lehetett volna megünnepelni, ha a régi, szűk, célszerűtlen állomás épület helyébe az új, Arad forgalmát megillető vasuti csarnok kerül. Sajnos, ez az évtizedes sürgetés után se valósulhatott meg, — de talán a második ötven évnek kevés idejét kell az ódon épületben töltenünk.

+

A kereskedelmi miniszter a vasuti munkások szövetsége ellen.

Erélyes rendszabályok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 22.

A kormány és a közigazgatási hatóságok régóta erős figyelemmel kísérik a Vasuti Munkások Országos Szövetsége működését. Ez a szövetség tudvalevően a vasuti munkásokat külön szervezte a Batthyány Tivadar gróf elnöklése alatt álló Országos Vasutas Szövetség-től és tagjainak jórésze a szociálista-párthoz csatlakozva, a kormány ellen állandó harcot hirdet. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a szövetség ellen már régebben megindította a vizsgálatot „alapszabályellenes működés, jövedelmének alapszabályellenes célokra való fordítása és ügykezelésének szabálytalansága” miatt. A vizsgálattal a Vasuti és hajózási főfelügyelőség volt megbízva, amely a vizsgálatról szóló jegyzőkönyvet a múlt héten terjesztette be a kereskedelmi miniszterhez.

A vizsgálat — mint fővárosi tudósítónk most jelenti — a beterjesztett jegyzőkönyv szerint teljesen beigazolta a szövetség ellen felhozott vádakat, mire Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter most

a Vasuti és hajózási főfelügyelőséghez rendeletet intézett, mely erélyes rendszabályokat tartalmaz a szövetség ellen. A nagyjelentőségű rendelet szövege szerint így hangzik:

— A Vasuti munkások országos szövetségét eltiltom attól, hogy mások, mint vasuti alkalmazottak tagjai lehessenek. Az államvasuti gépgyári munkások részére alakított osztályt feloszlatom és kötelezem a szövetséget, hogy a gépgyári munkásoktól kezdettől fogva beszedett tagdíjakat, mint illetéktelenül beszedett összegeket egy hónapon belül fizesse vissza. A szövetséget kötelezem egy hónapon belül ügyrend készítésére, mely további két hónapon belül a főfelügyelőségnek bemutatandó. Eltiltom a szövetséget attól, hogy egyesületi működésébe nem tagokat belevonjon. A „Magyar Vasutas” című lappal fennálló megegyezés azonnal megszüntetendő és erre a célra a szövetség jövedelme egyáltalában nem fordítható, hanem köteles a szövetség lapot kiadni és a tagjainak ingyen megküldeni.

— Tartozik továbbá a szövetség vizsgálata során megállapított összes ügyviteli és szabályzati rendellenességeket, hiányokat helyreállítani, illetve megszüntetni és két héten belül a szövetség összes tagjait magában foglaló név- és lakjegyzéket beterjeszteni. A szövetség ülésén nem tagok egyáltalában nem vehetnek részt.

— Ez alkalommal — végzi a rendelet — szigorú rendszabályok alkalmazásától eltekintettem ugyan, de ha rendelkezéseim a kitűzött időn belül a legfontosabban végre nem hajtódnak, akkor a szövetséget haladéktalanul fel fogom oszlatni. E rendeletet másolatát azzal a felhívással küldöttem meg valamennyi önállóan kezelt vasuti igazgatóságnak, hogy amennyiben munkáinak az intézet ellen igazolást tapasztalóknak, a fegyelmi eljárást haladéktalanul leírják meg.

Ez a rendelkezés a vasuti munkások körében nagy nyugtalanságot keltett és legközelebb állást akarnak foglalni ellene.

A katonaság — az más!

*
A város tanácsa mai ülésén olyan engedményeket tett a katonaságnak az autobusz-járatokat illető kérdésben, amelyeket a polgárságot már egyszer elutasította.

Szabadjegy és új vonal.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 22.

Am autobusz vállalatot igazgató városi tanács csak az idők folyamán jut annak a tudatára, hogy milyen sok kellemetlenséggel jár, egy üzletnek a vezetése. Érihető tehát, hogy senki úgy nem sajnálta, az üzemi bizottság feloszlását mint épen a tanács, melynek meze: a saját felelőssége mellett kell lebonyolítani a kereskedői érelmességet kívánó kérdéseket, de a melyekhez csak bürokratikus módon nyultat hozzá.

Most a katonasággal gyűlt meg a baja az autobusznak még pedig oly módon, hogy abból igen komoly komplikációk keletkezhetnek s amelyek az egész vállalatot könnyen teherlik ki megrázkódításnak. Ez pedig mindazért, mert a tanács önmagával elhittette, hogy a katonaság a lovardát a városnak tisztán barátságból engedi át. Mikor az autobusok részére remiszt kerestek s a lovardát szemelték ki, a tanács nem intézte el véglegesen a kérdést, hanem mint igen sok esetben szokta a megoldást rábista az időre és egy — idegen fórumra. Majd a hadistparancsnokságnak megmagyarázta gondolták a városházán — hogy nekünk milyen nagy szükségünk van a lovardára s ennek jó szíve megszán bennünket, aztán rendben lesz a dolog.

Most aztán kitűnik, hogy a katonaságnak nincs is olyan jó szíve, mint ahogy azt a tanács gondolta. Nem teljesíthető feltételeket kötött ki s két hét múlva az autobusz vagy kiköltözködik a lovardából vagy pedig felor-gatja az egész menetrendet s kérdésessé teszi a forgalom nyugodt lebonyolítását. Azt kéri ugyanis a térparancsnokság, hogy a tanács, a lovarda átadásánál megtett kijelentéseknek megfelelően járasson kocsikat a Maros hídig s a szolgáltatásban lévő katonai egyének részére

meg, hogy nem tudtam megállapítani, hogy meg ne kérdezzem az okát.

— Egyszerű oka van annak uram, mondotta ő, én bojkottálva vagyok az itteni társadalomban. Velem itt szóba nem áll senki, az én dolgaimat itt uratlan jószág ak tekint mindenk.

— Furcsa, szóltam akaratlanul is, hogy lehet egy ilyen kis városban, a hol olyan kevés az úri ember, egy embert bojkottálni?

— Látszik, hogy ném idevaló, mert különben nem találná furcsának.

— Sőt, akkor talán nem is volna ön teljesen bojkottálva, mert az olyan emberrel szemben, a ki Kant filozófiájából meríti az életbölcseletet, én bizonyára bojkott-törő ember lennék. Az olyan ember, mint ön is, nem követhet el diffamáló dolgot.

— Ahogy vesszük, fiatalember... az ön életnézete szerint talán nem, de az itteni társadalom elvei szerint én igenis diffamáló dolgot követtem el. Erkölcsei halott vagyok én már éppen tizennégy éve. Még a ruháimat is idegenből kell hozatnom, mert itt a társadalmi nyomás alatt még azt sem kaphatok... De mondja csak fiatalember, mit tart ön a párbaj feől, mert tudja meg, hogy aki velem szóba áll, az itteni körök nézetei szerint nem párbajképes.

— No, hát az olyan köröknek a nézete s itéletére amely a párbajképes get ilyen dolgok miatt akarja megvonni az embertől, én nem adok semmit. Ami pedig a párbajról való

nézetemet illeti, hát elvből ellensége vagyok minden ilyes isterítéletnek, mint a középkori buvaság ezen idétlen maradványának. Gyakorlatias szempontból sosem kerestem s nem is keresem, sőt kerülöm mindazt, ami arra okot szolgáltat, de ha már mégis úgy hozza magával a sors, hogy ki kell állanom, akkor nem futamodom meg előle.

— S mit tart az olyan emberekről, a kik megfutamodnak?

— Azt úgy általánosságban nem mondhatom meg. Az okok és körülmények annyira különböznek az egyes emberek egyes eseteire vonatkozóan, hogy általános véleményt mondani erről a dologról szerintem teljes lehetetlenség. A ki krakélerkedik például s ha tette kerül a sor, hát gyáván megugrik, arról épen semmit nem tartok. A ki azonban önhibáján kívül kerül a bajba s a kiből meg volna a férfiúi szív és bátorság, de a mellék körülmények, mondjuk a család, a hitves, vagy a gyermekek iránti gondos tekintetek késztetik arra, hogy megtagadva saját énjét, ne álljon ki s ez által a gyávaság bélyegét magára engedje sütni, az előtt kalapot emelek, mert azt igazi férfinak tartom.

Az öreg ur látható élvezettel hallgatta a beszédemet. Egyszerre azontán hirtelen elborult az arca s megszólalt.

— Az Istenért, fiatalember, távozzon, nézze amott jönnek az urak, a takarékpénztári igazgató, a főbíró, közjegyző, s mások, mit fognak szólni, ha megláják, hogy velem beszéltem...

— Ahhoz nekik szép kevés közük van, mert én tetteimért senkinek felelősséggel nem tartozom.

— Nem mondtam, már észrevették. Megálltak. Ni, most megfordultak és vissza mentek...

— Szerencsés utat nekik. Mi pedig ha nincs ellenére, tegyünk egy sétát itt a fák alatt, kettesben...

Az öreg ur pár percig habozott. Vég e is rászánta magát és megindultunk.

Utközben sok mindenről beszélgettünk. Szinte megcsodáltam az öreg urnak egészséges gondolkodását s széles látókörét.

Mikor elváltunk, bemutatam magam neki, kérvén a bocsánatát, hogy már előbb nem tettem ezt.

Dévai Nagy Ákos vagyok, szólt az öreg elérzékenyüve. Kezemet hosszasan a magában tartva, miközben szeméből két könnyesepp hult alá ősz ábrázatán... Igazán örvendek, hogy megismerkedtünk. Vajha sokáig tartana ismeretségünk. Ne huzza vissza a kezét, olyan jóf esik olyan hosszú idő után, hogy úri ember kezét foghatom...

Végre mégis elváltunk...

Ebéd után benéztem a kaszinóba. Az urak olyan különösen néztek rám. Végre is a közjegyző odajött hozzám s diszkrétan félrehívott.

— Tudod kivel beszélgettél ma a Szamos töltesen?

— Persze hogy tudom. Dévai Nagy Akossal.

— Ismered már régen?

adjon *szabadjegyet* Átírásban sürgette meg a katonai hatóság az ígéret teljesítését s nem lenet alóla kitérni, habár a tanács maga is belátja, hogy lehetetlen az ígéret teljesítése.

A szabadjegy adása ugyanis beleütközik a szabályrendeletbe, mely kategorikusan megtiltja a szabadjegyek kiszolgáltatását és kivételt nem enged meg. Azért a tanács ma tartott ülésben el is határozta, hogy *negy* szabadjegyet bocsájt a tórpáncsnokság rendelkezésére, mert őt a szabályrendelet akkor sem bántotta, mikor az ígéretet megíette s most sem bántja, mikor ezt teljesíti. A polgárságot azzal nyugtatták meg, mikor a gáji-ut megnyitását kért, hogy nem elég a kocsi, nem lehet a főnti forgalom fejlődését kockára tenni s az üzemgazgató sietősen ki is jelentette, hogy nem vállal semmiért sem felelősséget, ha csak egy kocsi is elvonnak a Szabadság-tér meg az állomás közti útvonalról. Ma más véleménye volt a tanácsnak. Ma délelőtti tartott ülésén elhatározta a tanács, hogy reggel *hatól-nyolcig* és délután *négytől-nyolcig* egész az elhagyott vámgig járjon félóránként egy egy kocsi. Mert az előre is abszurdnak látott ígérete őt erre kötelezi. Két heti próbaidőt szántak ennek a legújabb lehetetlenségnek a figyelemmel kísérésére s két hét múltán kifogják jelenteni, hogy az autobus vállalat megrázkódtatása nélkül tovább nem lehet kocsit járatni.

A tanács volt ez, amely ékesszólóan bizonyította be, hogy még a levegőt is ki kell aszfaltostatni az autobus gummikerekkel részére, mert máskülönben minden hónapban új garnitúra kell. Ime, most már a legrosszabb következen is végig gördül majd a gépkocsi, mert a város urai meggondolatlanul teljesíthetetlen ígéretet tettek a katonaságnak.

A tanács így dezavválja magát a katonaság kedvéért a polgárság rovására és olyan dolgokat is hajlandó megtenni katonáknak, amilyenel a polgárokat elutasította. Persze, a katonaság — az más . . .

Akció a balesetbiztosító törvény ellen. Ceglédről jelentik: A ceglédi iparosok Szent István napján nagygyűlést tartottak az Ipartestület helyiségében, amelyen határozattal kimondták, hogy az 1907. évi XIX. t.-c. alapján

törvénybe iktatott országos munkásbetegségélyző és balesetbiztosító pénztár által az iparosokra rótt újabb *súlyos terhek, valamint a sok felesleges formáság ellen határozottan tiltakoznak.* Az összes Ipartestületeket felhívják tiltakozó gyűlések tartására és azután Budapestre nagygyűlést hívnak egybe, amelyen a kérvénybe foglalt pontokat ismertetően, az országos nagygyűlés által a képviselőház elnökének nyújtassék át azon kérelemmel, hogy a sérelmeket még ezen időszakban részben rendeleti úton, részben szonnal szüntessék meg, részben pedig az új Ipari törvényben nyerjenek ellátást. Addig is az értekezlet ez ügyben kérvénnyel fordul a kereskedelemügyi miniszterhez.

BAJOK

egy aradmegyei pénzüintézet körül.

A kereskedelmi miniszterium kifogásai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 22.

Az utóbbi időben alakult aradmegyei román bankok közül a *dézna* takarékpénztár, amelynek igazgatóságában több román országgyűlési képviselő is szerepel, érdekes intézkedésre bírta a kereskedelemügyi miniszteriumot. A takarékpénztár alapszabályait ugyanis az aradi törvényszék felterjesztette a cégbejegyzés közzététele végett és a miniszterium ez alkalommal több jelentős módosítást követelt az alapszabályokon, egyuttal pedig *utasította a törvényszéket, hogy ellenőrizze, vajon a pénzüintézet nem támogat-e nemzeti-ségi kulturtörvényeket?* A miniszteriumban ugyanis azon a véleményen vannak, hogy különösen az utóbban alakult nagyszámu román bankok, *politikai működést is fejtenek ki* és anyagilag támogatják a nemzetiségi aspirációkat.

A déznai takarékpénztár részvénytársaság, amelynek élén *Suciu János dr.* országgyűlési képviselő áll, százezer korona alapitőkével alakult ez év tavaszán. Az aradi törvényszék az igazgatóság kérel-

mére június elején elrendelte a pénzüintézet cégbejegyzését és a törvény értelmében az iratokat felküldte a kereskedelemügyi miniszteriumba, a célból, hogy a bejegyzést a hivatalos „Központi Ertesítő”-ben tegyék közzé.

Itt azonban váratlan akadályok állottak utját a bejegyzés közzétételének. A cégbejegyzésekre felügyelő miniszteri biztos ugyanis *megtagadta a közzétételt, mert a takarékpénztár alapszabályainak több pontját törvénybe ütközőnek találta s előterjesztést adott be az aradi törvényszékhez, hogy hívja fel a pénzüintézet igazgatóságát az alapszabályok megfelelő módosítására.* A miniszteri biztos elsősorban azt kifogásolta, hogy az *alapszabályok a nyereségi osztalékok elévülésére három évi időtartamot vesznek fel, holott a törvény rendelkezései erre hat évet állapítanak meg.* Kifogásolta továbbá, hogy az alapszabályok szerint a *részvényesek nem adhatják el korlátlanul részvényeiket, hanem előbb közölni kell szándékukat az igazgatósággal s csak az esetben szabad részvényeiket idegennek eladniok, ha a többi részvényesek között nem akad vevő.* Ez a pont a miniszteri biztos véleménye szerint a részvényesek szerződési szabadságába ütközik.

A törvényszék helyt is adott a miniszteri biztos kérelmének és felhívta a takarékpénztár igazgatóságát az alapszabályok törvényellenes intézkedéseinek megváltoztatására.

A takarékpénztár alapszabályainak ama rendelkezését, hogy *az évi nyereség egy bizonyos százaléka kulturcélokra fordítandó, a kereskedelemügyi miniszterium nem kifogásolta, hanem utasította a törvényszéket, hogy a pénzüintézet évi közgyűléséről felvett jegyzőkönyv és mérleg beterjesztése alkalmával kísérelje figyelemmel, minő kulturcélokra fordítják ezt az összeget.* A miniszterium ugyanis attól tart, hogy a takarékpénztár ezzel olyan működést fog kifejteni, aminőt csak egy belügyminiszterileg jóváhagyott egyesület fejthet ki, mivel pedig az ilyen irányu tevékenység a takarékpénztárak hatáskörén kívül esik

— Ma reggel ismerkedtem meg vele.
— Remélem, nem folytatod vele az ismeretséget tovább?

— Miért?
— Mert akkor szembe találod magad az itteni egész társadalommal.

— Ugy?! Hát mit csinált az az ember? Lopott, vagy hamisan kártyázott.

— Azt nem, de . . .

— De?
— De nem párbajozott, pedig ő volt a sértett fél.

— Hm, ez már valami. Így lehet a dologról beszélni. Nem mondanád el egészen a dolog történetét, hogy tisztán lássam az esetet . . .

— Hát pajtás, én azt pontosan nem tudom, mert régen volt s akkor még itt sem laktam. Hanem a Kövér Pali bácsi elmondja, ha kívánod, töviről-hegyire. Különben nem is érdemes annyira törődnöd a dologgal, elég ha azt tudod, hogy az az ember bojkottálva van.

— De már én csak a dolgok mélyébe szeretek nézni pajtás, gyere, menjünk a Pali bácsihoz s hallgassuk meg a dolgot. Talán nektek sem árt, ha megtudtok mindent.

Pali bácsi mindjárt készen is volt a beszédre.

— Hát úgy történt a dolog ősém, hogy ezelőtt tizenöt évvel idekeveredett valami báró, a ki azelőtt huszártiszt volt, itt azonban már csak vívómesterkedett.

Alig volt uriember, aki be nem iratkozott volna hozzá vivni tanulni. Karddal feküdtünk,

karddal keltünk akkor ugyszólván mindannyian. Nem is kiméltük a vérünket. Arday Péter ma is annak az időnek a bénaságát hordja.

A báró vívómesternek a tekintélye pedig óriási módon megnövekedett. Valóságos zsarnokunk lett. Ő intézett s irányított mindent. A mit egyszer ő kimondott lovagias ügyben, az szent volt. Az ellen nem lehetett debachálni. Szóval, a közvéleményt a báró képviselte. De nem is csoda. Művelt, előkelő és mindenekfelett kedves fiatalember volt. Az asszonyok meg pláne bolondultak utána. De nem nyujtom hosszúra a beszédet, Dévai Nagy Ákos a báróval akadt össze.

Ugy történt adolog, hogy egyszer, a mikor Ákos hazament, hát a báró urat a felesége lábai előtt térdelve találta. A többit elképzeld . . . A báró, mint igazi uriember, felajánlotta az elégtételt Nagy Ákosnak, ez azonban elég gyáva volt a báróval meg nem párbajozni . . . A feleségét ugyan — amint mondják — a hajánál fogva végighuzta a szobán, de attól sem vált el. Ma is vele él, bár azóta nem beszélnek együtt . . . Hát most beszélj, tehet-e ilyent becsületes ember? Vagy ha ilyet tesz, hát tarthat-e még számot az uriember elnevezésre? . . .

— Volt akkor gyermekük?

— Volt egy 3 éves kis lány, a ki ma már szép eladó hajadon, de úgy fog megvénülni, mert ilyen családba csak nem házasodik bele tisztességes ember . . .

Egy mély sóhajítás szakadt fel ekkor a körülálló fiatalok egyikének a kebléből. Akarat-

lanul is oda néztem. A Pali bácsi fia sóhajtott . . .

— Mondd csak édes Pali bátyám, szoltam én ekkor közbe, nem hagyott itt köztetek egy pár fizetetlen váltót az a báró?

— No, hát hagyni hagyott, még egy pár asszonyosság is sirt a váltója után, de hát elvégre is ez nem ront le az ő uri ember mivoltából semmit, hisz tudod te is azt, hogy tartozni uras és elegáns . . .

— Főleg Stehlinger Alfonz bárónak, vetém közbe hanyagul . . .

— Ismered? ugy-e derék spéci . . .

— Oh, minden kétségen kívül.

— S ezek után mit tartasz Nagy Ákosról?

A Pali bácsi fia úgy nézett rám, mintha tölem várta volna a halálos ítéletének a kihirdetését.

— Hát azt, hogy egy mártír, aki tizennégy éven keresztül szenvedett, hogy apa nélkül ne hagyja a lányát és hogy egy szerencsétlen számár, mert félre hagyta magát vezetetni a látszat által és becsületes feleségét bántalmazta s tizennégy éven át kinozta azért, mert az nem irt alá egy váltót annak a gazembernek, a ki már többszöröse volt a munkácsi állami hotel kosztón.

A társaság egészen elhült. Csak a Pali bácsi fia ugrott fel örömmel és kezdett ölelgetni.

— Az Isten áldjon meg az igaz szó kimondásáért édes barátom . . .

Laci bácsi azonban nem hagyta annyiban a dolgot.

és tilos, a miniszterium szükségesnek látta, hogy a törvényszéket e tekintetben is felügyeletre utasítsa. E rendelkezésből egyúttal kitűnik, hogy a miniszteriumban a román bankok alakulásának és mai rohamos szaporodásának a financiai okokon kívül egyéb jelentőséget is tulajdonítanak; nevezetesen azt, hogy az új román pénzüzetek politikai célokat is szolgálnak és előmozdítói a nemzetiségi törekvéseknek.

Villamos világítás az aradi színházban.

Javítások, újítások.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 22.

As aradi Nemzeti Színház ellen emelt panaszokat, amennyire lehet toldozással-foldozással akarja a város megszüntetni. Minthogy azonban minden renoválás ép olyan drága, mint az új építkezés, ezért a város pénzügyi helyzetének megfelelően, még a pótlásokkal is takarékoskodni kell.

A léghuzatos, télen hideg, kellemetlen nézőteret, a már ismert műzériákon kívül most még az is fenyegeti, hogy télen a hóvíz szivárog át a mennyezetén. A mérnöki hivatal fedezte fel ezt a legújabb bajt, előterjesztést is tett a tanácsnak, hogy sürgősen javíttassa a tetőt. A tétőzetet át kell fedni s ez körülbelül hat ezer koronába kerülne, ezért tehát várnak vele.

A vízvívárgás abból származik, hogy a tető és az attika fal közötti mélyedésbe összegyűlemlt havat, szemetet leiszitják s ilyenkor a falat fedő bádoglemezeket felszakítják. A rések alá víz húzódik s lefolyást nem találva, a mennyezetet szűri át. A mérnöki hivatal azt javasolja, hogy a tetőt és a falat egy vízszintesen fekvő póttetővel kössék össze, ami a további szivárgást meggátolná, de — mint említettük — pénz hiányában elhalasztják a munkát.

A téli szobában mégis kellemes újítással várja a közönséget. A nézőtér, a színpad

— Nagy Ákostól tudod ezeket?

— Nem. Azt csak téled ballottam, hogy ezzel a gentleménnel volt dolga, magát a báró urat, a ki különben soha sem volt báró, pedig hivatalos uton ismerem s tudom azt a jó szokását, hogy térdenállva szokta az asszonyoktól a váltógíró kikönyörögni. Hanem most már én kérdezek tőletek valamit: ezek után is bojkottjátok még Dévai Nagy Ákost?

Senki sem felelt, de látszott mindenkín, hogy szörnyen restelli az előbbi bojkottot.

— No, hát akkor oldjátok felünnepélyesen s válasszátok be Kaszinó tagnak . . .

Egyszerre tíz név volt az ajánlati lapon. Mind ajánlotta felvételre az öreg remetét.

Én pedig megvizsem neki a bojkotttörés hírét.

— De már oda én is veled megyek, szól Pali bácsi.

— Én is elmegyek, szól az öreg ur fia esdeklőleg.

— Jössz a pokolba, fakadt ki az öregből az indulat. Te haza méssz s elmondod az anyának is a históriát és . . . no igen, hát elmondhatod azt is, hogy becsületesnek találtatott az anya, becsületes asszony lesz a leánya is, ha ugyan az öreg ideadja hozzád, te mamasz . . .

Egy felőra mulva már tudta az egész falu, hogy Dévai Nagy Annuska menyasszony s hogy az öreg nagy Ákos összecsókolgatta a feleségét

és az összes helyiségek szentül villanyra lesznek világítva s a színpad világosító készüléke teljesen bővül és tökéletesedik.

Ma határozott ebben az ügyben a tanács. Tudomásul vette, hogy Szendrey Mihály színházigazgató szerződést kötött az aradi villamos részvénytársasággal az átalakítási és bővítési munkákra nézve. A város a maga részéről annyiban tesz szolgálatot a közönségnek, hogy megfizeti az új vezeték felrakásának munkadíját, ami 1500 koronára rág. Ennek fejében a város tulajdonába megy át az egész villamos berendezés.

A szerződés szerint az igazgató a mennyezetű csillárban 40—50 gyertyafényű, a páholyokban 32—40, a folyosókon 16, az öltözőkben 16, a szifiláknál 16—32, a rivaldánál 16—32 gyertyafényű világítótesteket köteles alkalmazni.

A páholyülések kárpóztását már befejezték. Még néhány kisebb javítási munka van hátra, melyekkel még e hónap folyamán elkészülnek.

A régi magyar nők öltözete.

Írta: Prepeliczay Eleonóra.

A régi magyar nőknek három rendbeli öltözék volt: egy mindennapi vagy viselő, egy ünnepi és egy diszöltönyük. A sok ruhát pazarlásnak tartották. Egy 1714-ben kelt okmányban, a dúsgazdag Csejhei Gergely leánya, Julianna — Pászándi Dienes srája — nászruhát kéri ki az apjától, még pedig, mint főember gyermekeéhez illően, a következőket: egyházit, mely álljon rózsaszoknyából s vállból ezüstcsipkézzel; egy ünnepit, melynek szoknyája legyen zöld posztó, aranyos vállcsipkével díszítve és egy rókatorkomente; a diszöltöny álljon bársonyszoknyából, aranycsipkés vállból s nyesttel bélelt menéből. A mindennaphoz a régi magyar nők akár otthon voltak, akár utra keltek, mellényt viseltek, melynek az a jó tulajdonsága volt, hogy elől kapcsolódott s így nem kellett hozzá kiszolgálás. A kapcsol minden rendnél ezüstből voltak. A régi magyar nők két inget viseltek egymás fölött. Az alsónak az ujjai a karokat is befűtötte. Fölője egy rövid finom ing jött, az úgynevezett „ingvált”, melynek ujjai a vállnál bupyt vetett s a könyök néli szűkebb lett, honnan lapos rancokba szedve, a kefejnél csipkézetben végződött. E felő ing finom patyolatból készült, melyet maguk szűttek az akkori nők. Rancban simultak a kebelre s teméntelen apró kerek, közepén lyukas bronz vagy arany isloggal volt kivarrrva. Nyakig ért és színes galanggal volt beszegve. Előli a nyílást színes zsirórral fűzték össze. Később az ingváltakat arany es ezüstszalakkal varrták ki. Az ünnepi és diszöltözethez való tartozott, mely alatt megtartott is viseltek. A váll drága gyöngyökkel fűződött előli, de csak annyira, hogy lenn es fenn egy kevés tér fűzetlen maradt. A posztó vállak szórmevel, a selymek, bársonyok finom prémekkel voltak körítve s ezüst vagy aranycsipkével díszítve. A diszvalaknak alul szűk ujjuk volt a váll kezejéből, mely fölő egy bővebb bugyokba szedett patyolat vagy arannyal kihimzett selyem ujj jött és a kézfejnél olyan prémekkel volt díszítve mint a váll melyet értékes boglár tartott a vállon össze. Aminő kezéből volt a szoknya, onanból készült a váll is. Kivétel képezett a selyem és bársony váll, melyet mindentéle szoknyához lehetett venni. Ha a szoknya ezüst csipkével volt díszítve, akkor a váll arany galanggal és csipkével díszítetett. Hétköznap csak rózsas és posztószoknyát viseltek a régi magyar nők. A lapos rancokba volt szedve s az alján díszül egy két vagy háromrend csipke vagy prém futott körül. Az akkori rend fodor illint es brassói posztót

viselt, mely feleannyiba került, mint a rózsas. A selymek között legdrágább volt a kamuka, melynek singje 3—5 forintba került. Utána a különböző rangú kanavász és tafeta. A selymek ára egyforma volt a posztóval. Legdrágább volt a bársonyszoknyák széles aranycsipkéje. A szoknyák elejét kötény fűtötte. Diszöltözetnél arannyal kihimzett patyolat kötény, aranycsipkével körítve. Miként a férfiak, úgy a nők is övet viseltek. Selyemből a karmazsinpires volt a legkedveltebb. Ha gyöngyből volt, úgy hétköznap fekete kalárist viseltek. Diszruhához drága gyöngyökből készült boglárak, vagy csattok láncolata lett alkalmazva. A régi magyar nőknél a kebel sohasem volt látható. Amennyire a régi öltözeteket ismerjük, minden században fedve látjuk a keblét annak dacára, hogy királynéink legőbbje külföldi származású volt. II. Endre királyunk leánya, Erzsébet képen, keblét himzett ing fűtötte, fejről fátjól foly alá, melyet keblén drága boglár tart össze. A szerencsétlen II. Lajos király neje, Mária patyolat-inge, melyet máig a muzeumban őriznek, szintén nyakig ér és ott egy kis gallérban végződik, mely drága gyöngyökkel van kivarrrva. Ujjai hosszúnak, a kézcsuklókig érnek. I. Rákóczi Györgyné arc képen, feje és nyaka patyolatkendővel van beburkolva. A régi magyar nők egyik gyönyörű jellemvonása a magas ruha. Szépek és bájosak tudtak lenni, anélkül, hogy a reneszansz vagy a későbbi recoco divatok hódoltak volna. Sohasem vitték kecskéket piacra, mint azt Apollóniában megjegyzi Kemény János beszélte, hogy mikor 1625-ben Bethlen Gábor fejedelem részére megkérte Brandenburgi Katalin hercegnőszonyt, megbotránkozott az ottani „céda” viseleten, mely a női melet meztelenen fedetlenül hagyta. Addig a magyarok nem láttak kivágtott ruhát.

Keztyűt a régi magyar nők is viseltek. Nyáron violaszín selyemből varrt ujjatant, vagy az úgynevezett perzmakeztyűt. Télen himzett bőrből valót. A egyező legőbbnyire pávatollból volt és közepét egy kis tükrök ékíté. Fejedelmasszonyoknál aranykerékben. Amint Erzsébet angol királynő elkerde viselni a kötött harisnyát, az nagy gyorsasággal terjedt el az összes országokban. A magyar nők is viseltek, még pedig a német és magyar harisnyát. A magyar harisnya rövidszárú volt. Apafi fejedelemasszony összesított ruhái között arannyal himzett magyar harisnya említették.

Lábbelit a régi magyar nők háromféleképpen viseltek: a római róktól származó bársony papucsot, a rövidszárú sarut és a török hódoltság alatt divatba jött csizmát. A felöltő kétféle volt. Egyiket otthon viselték, mert a várakások nagyon szelések voltak és a nagy tágas kandallók sem igen adtak meleget. A fiatal várkisasszonyok övig érő kis bársony subicát viseltek, melynek színe vörös, zöld vagy meggyeszin volt s az alja finom szűttel kihányva vagy prémmel körítve.

A főrendű nők kétféle mentét viseltek és mentét hordtak. A viselő téhira és nyárra oszlott. A téli posztóból, selyemből vagy bársonyból készült és prémbelete nyuszt volt. A nyári selyemből vagy bársonyból val és prém helyett ezüst vagy aranycsipkével volt díszítve.

A lakodalmi ruhák külön készültek. Állott az a menyasszonyi és a kontyoló öltözetből, azaz amit a menyasszony az esküvőn viselt és amit akkor volt föl, mikor a háját asszony módra fölkontyolták.

A XVII. század elején Pátócsy Zsófia az eskü ön fehér kamukából készült, gyöngyökkel teleezett ruhát viselt. Fején karika pártá volt és ezüstcsipkés fátjól. A kontyoló után vont arany tarcalanszoknyát, zöldbársony korcován vállal, vízrend galancos fátjólkötött volt föl és a kontyóra a pártá főékosorut tűzték, mit a népszeg a menyasszonytánc után a fiatal asszony fejről kardjával ildomosan levágtott.

A gyászruha, melyet csupán a régi népdalokból ismerünk, kétféle volt. A fekete és fehér gyász. A temetéshez fekete, a halotti torhoz fehér.

Meggyászolom fekete ruhába,
Délíg feketébe, délután fehérbe
Tarka kesakenőbe, piros cipellőbe.

Egy másik meg így hangzik:

Én is gyászt viselek
Barna galambomért
Délíg feketébe, délután fehérbe,
Suta főkötőbe, sárga cipellőbe.

A magyar női öltözet csak néhány század óta változott meg és lett a divatnak alávetve. A régi magyar nők büszkén viselték ósanyjukról részük maradt ruhákat, melyek legtöbnyire uradalmakat értek. A szabás nem változott évszázadokon keresztül. A szoknya, váll, mente, palást formája érintetlenül maradt időktől. A császárokból lett magyar királyok, kik feleségüket külföldről hozták és udvarukat Bécsben tartották, változtatták át a magyar ősi női ruházatot. De ennek nem az idegenből jött királynők voltak okai, hanem maguk a magyar főnemes asszonyok, kik az udvarnál látott külföldi divatot majmolták, anélkül, hogy arra kényszerítve lettek volna, mert a régi császári udvaroknál nem volt kötelező udvari öltözet s mindenki jöhetett a saját nemzeti öltözetben.

A bécsi udvar akaratlanul lassan átváltoztatta a magyar nők ősi viseletét. Az addig röviden viselt szoknya hosszabb lett és végre uszályban végződött. A szemérmesen elfödött karok, koblek patyolata lemaradt s a lábakat elől hátul sarkos cipő díszíté. Párta helyett diadém jött a fejre és a lányok gyöngyökkel befont, hosszan leeresztett haja, gyöngy nélkül puderosan került fel a fejre.

Az aradi kereskedők és a vasárnapi munkaszünet.

Az Aradi Kereskedők Köre Ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 22.

Érdekes választmányi ülése volt ma este az Aradi Kereskedők Körének, Tedeschi Viktor elnöklésével. Az ülésen élénk vitát keltett a vasárnapi munkaszünet reformjának kérdése, amelyet a kereskedelmi miniszter által közreadott törvénytervezet tett aktuálissá s amelynek tárgyalására az aradi kereskedelmi és iparkamara ankétet hívott egybe és arra a kört is megálvta.

Az új törvénytervezet szerint a vidéki városokban a munkaszünet vasárnap nem délelőtt tíz órától, hanem déli tizenkettőtől kezdődne. Kárpótlásul minden alkalmazottnak a hét valamelyik hétköznapján egész napi pihenő adnék és az olyan üzletekben, ahol több alkalmazott van, ez a pihenő főláválva adnék, s arról az alkalmazott nem mondhat le.

Abban valamennyi nézet megegyezett, hogy az új törvénytervezet úgy a kereskedők, mint az alkalmazottak szempontjából helytelen, káros és a mai állapotot rosszabbá tenné. Helytelen a vasárnap mai munkaszünetének meg rövidítése, a hétköznap munkaszünet pedig a munkaadónak kárával jár, az alkalmazott pedig nem talál semmi köszönetet benne.

A további állásfoglalásra nézve már megoszlottak a nézetek. Az egyik rész a vasárnapi munkaszünet mai állapotjának változatlan fenntartását kívánta a másik a teljes vasárnapi munkaszünetnek az egész országra való kiterjesztése mellett emelt szót. Hosszas vita után a választmány szótöbbséggel a vasárnapi munkaszünet mai rendjének fenntartása mellett foglalt állást. Érdekes volt, hogy a választmány

munkaadó-tagjai közül egyesek a teljes vasárnapi munkaszünet mellett, míg az alkalmazottak közül néhányan a tíz órai zárás mellett szavaztak.

A kamara által összehívott ankétra a kör Keppick Zsigmond választmányi tagot küldte ki, s megbízta őt a választmány által elfogadott álláspont kifejtésére.

A Hadik-huszárok hazajönnek.

Grodekéből — Temesvárra.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 22.

Több mint három éve annak, hogy az azelőtt Aradon állomásozó harmadik Hadik-huszárezredet Galiciába helyezték. A Hadik-huszárok legnagyobb része Aradról, Aradmegyéből és a szomszéd vármegyék-ből került ki, érthető tehát, hogy az áthelyezés nem kis szomorúságot okozott az ezrednek. Súlyosbítták az otthonuktól oly messzire került huszárok helyzetét új állomásuknak rossz viszonyai, az ezred törzsét a galíciai Grodek be, többi részét pedig Hruszov-ba és Javorov-ba helyezték s ezekben a községekben a legénység barakokban, szegényes lakásokban és többnyire egészségtelen viszonyok között van elszállásolva. Ezek a körülmények érthetővé tették, hogy az Aradról elkerült ezred erősen vágyott vissza galíciai helyőrségéből.

Képzeltető tehát, hogy milyen örömet okozott az ezredben az a hír, hogy a harmadik huszárokat valószínűleg már a jövő év tavaszán visszahelyezik Magyarországra. Ez körülbelül bevezetett dolog már, az azonban még nem bizonyos, hogy hova kerül a harmadik huszárezred. Egy érdekes és hiteles helyről jött kombináció szerint a Hadik-huszárokat Temesvárra és a délvidék egyéb városaiba fogják áthelyezni. A hetedik hadtestnél ugyanis régóta zavarokat okoz, hogy a hadtesthez tartozó és annak szervét képező lovasdandár parancsnokság Temesvárott van, a hadtest székhelyén, ahol azonban lovasság nincs. Ezért, hogyha a lovasdandár parancsnoka például szabadságon van, a dandárparancsnokságot a debreceni vagy az aradi huszárezredek valamelyikének parancsnoka kénytelen átvenni s e célból vagy a dandár székhelye változik meg egy időre, vagy pedig az ezredes kénytelen Temesvárra utazni.

Nemrégiben az a terv merült fel, hogy a dandár székhelyét helyezték át Aradra. Ez azonban a hadtestparancsnokság részéről ellenzésre talált abból az indokból, hogy a lovasdandár parancsnokának, aki lovassági ügyekben a hadtestparancsnok előadója, a hadtest székhelyén kell lenni. Hasonló helyzet volt a prágai hadtestnél is, ahol most a kérdést úgy oldották meg, hogy Prágába lovasságot vittek. Ezért is valószínű az a hír, hogy Temesvár is lovasságot kap, még pedig — miután a 3. Hadik-huszárezrednek áthelyezése vált aktuálissá — ennek törzse és egy osztálya jut Temesvárra. Az ezred többi része a délvidéki városokban kap székhelyet. Az a szintén elterjedt hír, hogy a Hadik-huszárokat visszahozzák Aradra, alig valószínű.

Megjegyzendő azonban, hogy a harmadik ezred pótkerete, mely most is Aradon van, az áthelyezés után is Aradon marad.

NYÁR VAN.

A szundikáló Justicia.

Most, szenzációk pihenése idején nyugalom és csend üt tanyát a máskor emberek sürgés-forgásától élénk és zajos hivatalokban. A nyár bágyasztó, elálmosító heve erőt vesz a szorgalmas bürokratakon és különösen a forró délutáni órákban már lankadtan és nehézkesen megy a munka.

Az igazságszolgáltatás falai között is lépten-nyomon meglátszik a kánikula hatása. A karcsu Insticia istenasszony lenge toalettje dacára elviselhetlenül fülledtnek találja a hivatalszobák levegőjét és a poros akták közül modern asszony módjára kellemesen hűvös, idegen tájak felé kívánczik. A bírák legnagyobb része szabadságon s fürdön vagy hóborította erdélyi és svájci hegyek között pihen ki egy évi törvénykezés fáradalmait. A polgári bírák ajtai ki s bejáró ügyvédi kar és a folyosón aggodalmasan szorongó emberiségnek a felperekekhez és alperesekhez tartozó két osztálya most nem veri fel larmájával a marosmenti nagy igazságügyi palotát. Az igazság pihen és nyugalomát elvéve zavarják a fiatal ügyvédbajtárok, akik viszik a gépirásos so nmás, váltó és egyéb kereseteket az iktató irodákba.

A büntető járásbírószág folyosóján csak egy héten egyszer hangos az élet. Zih József járásbíró most ment szabadságra, a másik büntetőbíró. Bozóky Máttyás dr. pedig ép a napokban érkezett vissza szabadságáról s egyremásra kezdi kitűzni a távolléte alatt felhalmozódott becsületsértési, rágalmozási, továbbá könnyű testi sértési ügyeket tárgyalásra. Mert a büntető iktató a bíró szabadságideje alatt is működött és az iroda derék vezetője, Hartmann Kálmán a tárgyalásra váró bűnpereknek egész halmazát tette le a meglepett bíró asztalára.

Állandó alakja a törvényszéki palotának Selymes János, a hiányos öltözékéről és szeméremértő mutatványairól közismert hosszuhaju magántudós, aki saját bevallása szerint télen-nyáron csak vasutas köpenyben, cipőben, harisnyában és szolgálati sapkában szeret járni, minden egyéb ruházatot feleslegesnek tart. Legutóbb panaszt tenni járt a bíróságnál és ez a meghibbant agyu ember egy hat oldalra terjedő, s valóban bámolatba ejtő értelmességgel fogalmazott feljelentést adott be. Elmondja benne, hogy őt galádul megrágalmazták, mikor azal vádolták, hogy a kisleányokat üldözi s nem hagy nekik bekét. Épen ellenkezőleg áll a dolog: a leánykák futnak ő utána s kérve-kérik, mutasson nekik valamit. Ő az Irás szavai szerint jár el:

„Amit akartok, hogy nektek cselekedjék az emberek, ti is azt cselekedjétek nekik.”

Valahányszor tehát a gyermekek kívánták, ő szívesen eleget tett nekik. De akadt néhány „Judás-alak”, akik azért, mert ő a leánykákat így szórakoztatta, feljelentették őt a rendőrségen, hogy a kicsinyeket elcsábítja. Kéri ennél fogva, hogy a bíróság nyomozza ki és büntesse meg súlyosan a feljelentőket.

A bíróság csakugyan vizsgálatot indított, orvosokkal megvizsgálta a szegény Selymes János elméleti állapotát.

Es a vizsgálat szomorú eredménnyel járt, a könyörtelen doktorok ugyanis megállapították, hogy Selymes — csendes örült. A méltatlankodó hangú, terjedelmes beadvány ennél fogva irattárba került és ezzel elcsúszunk a holt szezon egyik legnagyobb büntető szenzációjától.

Es hogy ez a kis írásmű a keresség fontos követelményének is megfelelően, úgy végeztük, ahogyan kéztük. Nyár van, perzselő forró nyár, az igazság szundikál és ez az oka, hogy a törvényességi riportter gyilkosságok, uszoravésések és egyéb bűnszettek helyett hangulatot kénytelen írni a bírósági hivatalozók csendjéről

R-r.

Gyilkolt az ágyugolyó.

*
Halálos szerencsétlenség a kishentmiklósi tüzérek gyakorlóterén.

Robbanás egy mezőőr lakásán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 22.

Borzalmas katasztrófa történt tegnap azon a gyakorlóterén, ahol az arad-kishentmiklósi tüzér-ütegosztály végzi most nyári gyakorlatait. A gyakorlóterén több ki nem lőtt ágyugolyót felejtettek a katonák; egy ilyen golyó fölrobbant és darabokra tépte a vele foglalatostudó mezőőrt.

A szerencsétlenségről ezeket írjuk:

A szerencsétlenség.

Lippán most folyik a temesvári és kishentmiklósi tüzérség nagy harcászati céllövészete. A céllövészetnél különféle rendszabályok vannak életbeléptetve, amelyeket szigorúan hajtának végre, hogy a baleseteket elkerüljék. Molnár Gyula lippai nagykereskedőnek a Sistarovec község határában levő tanyáján szolgált mint mezőőr Herdey Miklós harminc év körüli sistaroveci paraszt, aki a feleségével a tanyán lakott. A mezőőr tegnap reggel kiment a földekre. Ugyanazon helyen tartottak két nap előtt a katonák gyakorlatot. Amint a mezőőr a földturkált szántón haladt, észrevette, hogy egészen ép ágyugolyó fekszik a földön. A közigazgatási hatóság rendelete szerint az ép és még fel nem robbant ágyugolyókat fel szedni nem szabad, mert azok könnyen felrobbannak. A mezőőr azonban ezzel nem törődve, felvette a golyót és közeli lakásába vitte, ahol babrálni kezdett vele. A következő pillanatban egy hatalmas dörej reszkettette meg a levegőt, a golyó felrobbant és a szerencsétlen ember testét a szó szoros értelmében darabokra tépte a golyóból kicsapó lángok meggyújtották a ruhafoszványokat is, úgy, hogy a holttest félig elszenesedett. Darabonként szedték össze a véres testrészeket.

A lippai főszofigabiró nyilatkozata.

Munkatársunk beszélt Baróthy lippai főszofigabiróval, aki a szerencsétlenségről a következőket mondotta:

— Minden évben ki szoktuk hirdetni a lakosság körében, hogy a tüzérek által a gyakorló téren felejtett lövegekhez nem szabad nyulni, hanem aki a mezőn felfedez ilyen löveget, arról köteles azonnal jelentést tenni a hatóságnak. Herdey, aki egy ilyen golyót talált, elmulasztotta ezt megtenni, ahelyett kapzsizágból hazavitte a golyót, hogy a puskaport kipiszkálja belőle. A felesége, amikor látta, hogy a férje bicskával megy a veszedelmes dinamitos golyónak, figyelmeztette, hogy baj lesz a dologból. Herdey azonban nem hallgatott rá. Így aztán bekövetkezett a katasztrófa: a golyó felrobbant és darabokra tépte a mezőőrt. A ház fala és

az udvaron lévő fák is megrongálódtak. Megbízta a sistaroveci községi előjáróságot, hogy indítsa meg a nyomozást az ügyben.

Bűns-e a katonaság?

Ezután felhívtuk telefonon Sistarovec község előjáróságot, amely olyan nyilatkozatot tett, mintha a szerencsétlenségért a katonaságot terhelné a felelősség.

— Már többször történt az előző esztendőben is, — mondta az előjáróság egyik tisztviselője — hogy a tüzérek a gyakorlóterén felejtették veszedelmes, ki nem lőtt ágyugolyókat. A mi véleményünk szerint most a katonaság a hibás, mert nem volna szabad ki nem lőtt ágyugolyókat a mezőn felejtetni. Meg kell jegyezni, hogy a gyakorlóterén szanaszét szórva több ilyen ágyugolyót találnak naponként.

TARKASÁGOK.

*

(Ha a király Pestre jön.) A Hungária kávéházban annál az asztalnál, ahol Goldis László román és Nagy Sándor nagylaki követ is uszonázni szoktak, arról volt szó: milyen lesz az érintkezési nyelv a miniszterek és a király között most, ha a király Pestre jön?

— Németül, magyarul és franciául fognak beszélni, — mondta Nagy Sándor.

— A függetlenségi párti miniszterekkel latinul fog beszélni a király. — felelte Goldis László.

— Miért éppen latinul? — tudakolta a nagylaki képviselő. — És miért éppen a függetlenségi párti miniszterekkel?

— Azért latinul — adta meg a felvilágosítást Goldis, — mert ti függetlenségi negyvennyolcasok is jól megtanultatok már — Dedkul.

*

(A főhadnagy levele.) Az aradi tisztikaszinóban történt a dolog, ebédnél. Még csak a levesnél tartottak. Az ordoránc közlegény látja, hogy X. főhadnagy megette már a levest. Odalépett mellé s elvette a tányérját. A főhadnagy rendreutasította.

— Máskor kérdezze meg, hogy parancsolok-e még levest! Érti?

— Igenis, jelentem alássan főhadnagy ur, értem!

Másnap a legény, amikor látta, hogy a főhadnagy kész a levestel, odalépett hozzá és hápták állásban kérdezte:

— Parancsol főhadnagy ur még egy tányér levest?

— Igen. Hozzon még egy pár kanállal.

— Jelentem alássan, hogy nincs több leves a konyhában...

*

(Pétevásián) Az aradi iskolákban már megkezdődtek a pótvizsgák. Az egyik iskola növendékétől, a szepegő kis Magyar Péterétől a vizsga előtt megkérdezte Kovács Vince iskolafelügyelő:

— No, Petykó, tanultál-e sokat, elkészültél-e mindenre?

— Elkészültem, felügyelő ur, — mondta a fecske.

A gyerek rosszul felelt, hát a pótvizsgán is megbukott. Persze nagy bömbölés között mondta Kovács Vincének:

— Pedig én mindenre elkészültem, mégis megbuktattak.

— Fiam, — mondta az iskolafelügyelő — hogy mondhatsz olyant, hogy mindenre elkészültél, holott látom, hogy nem készültél el — a legrosszabbra

A bűn utján.

Sikkasztó postatiszt, váltóhamisító pénztáros.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítője. —

Arad, augusztus 22.

Alig mulik el nap, hogy a csillogó bálvány: a pénz utáni harc és vágyakozás ne juttasson egy-két embert a bűn utjára s azután a börtönbe. A pénznek a bírása, megszerzése izgatja a mai társadalmat s aki nem tudja megszerezni becsületes munkával, tisztességgel, megszerzi bűnös uton: lop és sikkaszt.

A mai napnak is megvan a maga szerencsésje. A bács megyei Obecséről jön a hír, hogy ott két fiatalembert letartóztattak. Az egyik postatiszt, a másik könyvelő. Mindkettőnek az a bűne, hogy sikkasztott, hamisított, hogy feláldozta jövőjét, becsületét egy-két mámoros óráért. Nem tudtak ellentállani az arany bálvány csillogásának, belerohantak a bűnbe, az élet mélységébe, ahonnan felemelt fővek nem lehet többé visszatérni.

Ime a két eset:

Sikkasztó postatiszt.

Obecsen az utóbbi időben ugyancsak bővelkedtek szenzációkban, mert a mult hetekben is, négy városi főisztviselőt függesztett fel az állspán állásuktól. Tegnap ismét két letartóztatás történt. Az egyik letartóztatott Csernai Győző postatiszt, aki egy tizenöt ezer koronát tartalmazó pénzeslevelet sikkasztott el az Obecsel postahivatalból.

Az esetre, dacára, hogy napokkal ezelőtt történt, csak most jöttek ró, mikor is a postalgazgatóság jelentést tett az esetről a csendőrségnek. Alig, hogy kipattint a nagy sikkasztás, kiderült, hogy ki a tettes is. Schulhof Béla éjjeli mulató tulajdonos ugyanis jelentést tett a csendőrségnek, hogy egy Csernai Győző revü, huszonegy év körüli segédpostatiszt az elmúlt éjjel helyiségében mulatott és azaz koronákkal feltűnő módon dobálódzott.

A felfedezés után a csendőrség rögtön a postatiszt lakására ment s valótóra fogta a sikkasztót, akinél megtalálták a pénzt nyolcszáz tiz korona hiányával, amit elmulatott. Csernai töredelmesen bevallotta bűnét, mire a csendőrség letartóztatta és bekísérte az ügyészség fogházába.

Sikkasztás, váltóhamisítás.

A másik magáról megfélemedezett ifju Zsifkovics Wladán, a szabalyi takarékpénztár könyvelője. A fiatalember, aki alig húsz éves, Zsifkovics Dániel obecsei házi pénztárnok fia s csak egy éve, hogy elfoglalta állását Szabalyán, ahol szép jövő várt volna az ügyes fiatalemberre, ha le nem tér a becsület utjáról.

Zsifkovics Wladánról, mialatt szüleinél, Obecsen élvette a szabadságát, kiderült, hogy a Szabalyi Takarékpénztár kárára apránként hat ezer koronát sikkasztott. A hiányzó összegre már hetekkel ezelőtt rájött a takarékpénztár igazgatója, de mivel nem akarta a fiatal könyvelő jövőjét tönkre tenni, azt ajánlotta neki, hogy fedeztesse a hiányt az apjával, aki jó módú ember s ez esetben nem tesz ellene feljelentést.

A fiu követte a tanácsot s az apjához fordult, de ez nem akart a megfélemedett bűnösöt tudni semmit. Nem fizette ki az elszikkasztott pénzt. Ekkor a fiatalember végső kétségbeesésében egy negyven ezer koronás váltót hamisított az apja nevére s azt akarta benyújtani.

tanul a takarékból, hogy a felveendő összegből a hiányt fedezze. A váltóval azonban póru lárt, rájöttek a hamisításra és a sikkasztót átadták a csendőrségnek.

Százezer koronás tévedés.

Bonyodalmak a vashidak építése körül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 22.

Tudvalevő, hogy az aradi vashidak alapépitményeit Zsigmondy Béla budapesti mérnök 519316 koronáért vállalta el. Amikor jóváhagyta a miniszter a közgyűlésnek a vashidak építése ügyében hozott határozatát, a tanács azonnal értesítette erről a vállalkozókat, így Zsigmondyt is.

Az értesítés után Zsigmondy azt írta a tanácsnak, hogy elismeri az értesítést, de mindezeig vele az alapépitkezésekre a város nem kötött szerződést és az ajánlatában kitűzött 75 nap augusztus 25-én lejár és így nem válik be az a számítása, hogy még az idén a munkák jórészt elkészítheti, ezért kéri a tanácsot: hogyha a hónap 25-ig nem kötik meg vele a szerződést, tekintsek ajánlatát semmisnek.

A városi tanács mai ülésében foglalkozott Zsigmondy levelével és intézkedett, hogy azonnal értesüljön a vállalkozó a következőkről:

1. Miután a miniszter jóváhagyta a közgyűlésnek azt a határozatát, amelylyel elfogadta Zsigmondy ajánlatát, így hát a város nem engedheti ki Zsigmondyt az ob- ligóból.

2. A szerződést a város eddig azért nem köthette meg, mert — amint azt Zsigmondy az ajánlati feltételekből is tudhatja — a kivétel előtt a város köteles a miniszter szakközegének véleménye szerint a hid felső szerkezetének terveit át- dolgozni, anélkül pedig Zsigmondy az alapozási munkákat úgy sem kezdené meg. Az átdolgozást a miniszter fogja jóváhagyni.

3. Megengedte a tanács, hogy a vállalkozó a szükséges előmunkálatokat megteheti.

Mint értesülünk, Zsigmondy, aki egyike a legjobb hírű budapesti nagyvállalkozóknak, azért próbált elállni a vállalkozástól, mert közel 100,000 koronával számított el magát és ennyi veszteségre van kilátása a munka befejezésénél. Ő külön- ber a héten személyese közölte a tanács tagjaival, hogy még a veszteség esetén is pontosan és a szerződéshez hiven fogja teljesíteni a munkát, csak arra kérte a tanácsot, ne támasszon nehézségeket és külön megterhelésben ne részesítsék.

TANÜGY.

(—) Beiratások a zenedébe. A jövő tanévre a beiratások 1908 évi szeptember hó 1., 2. és 3. án délután 4—5 óráig a zenede helyiségeiben, Weitzer-utca, a postával szemben eszközöltet- nek. Beiratási díj 10 kor. Tandíj egész évre 60 korona. A rendszeres oktatás 1908 évi szeptember 4. én veszi kezdetét. Arad, 1908. évi augusztus 20. Kriszpin Jászai, igazgató.

(—) Az állami felsőbb leányiskolának nem lévén még internátusa, vidéki leánykákat a leg gondosabb vezetés és ellátásra elvállal özv. Sváby Pálné áll. felsőbb leányiskolai tanítónő. Ellátási díj egész évre 700 korona. Zongora tanításért külön 120 korona. Hasszinger-utca 5.

2338

A vásárhelyi tilalom.

Vásárhelyt, hol az erkölcsön
Eddig rozsdá nem fogott,
Megjelent egy pénzügyőrrel
Egy rövidruhás kokott
Es láttukra szörnyűködés
Áradt szét Vásárhelyen,
„A vámolni val t hozza
Kz a két erkölcstelen...”

Vásárhelyi szinkör elő
Lángpallossal állt lego t
Az erény egy rideg csöste:
„Vissza pénzügyőr, kokott!
Az francia cédaságtól
Maradjon szűz e vidék.
S bár itt is sűrűn vámolnak:
Az szinkörben ne tegyék!”

Egy aradi huszártiszt alapítványa.

Schütz kapitány
egy dragonyos ezrednek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 22

A közös hadsereg rendeleti lapjának leg- utóbbi száma egy aradi huszártiszt alapítványá- ról ad hírt. Az alapítvány érdekes, követésre méltó példája annak, hogy a katonatiszt mint becsüli meg a legszebben a katonai hivatást és megkapó megnyilatkozása egy derék, nagy- szívű huszárkapitánynak, az aradi polgári tár- sadalom előtt is népszerűségben álló katona nemeslelkűségének.

Schütz Ágost, a cs. és kir. 3. huszárezred kapitánya ezer koronás alapítványt tett a cs. és kir. 1. dragonyosezred altisztjei számára. Az alapítványt Schütz az uralkodó hatvanéves jubileuma alkalmából tette, a mely évben Schütz katonatiszti pályájának huszadik évét betöltötte. Husz év előtt a cs. és kir. 1. dra- gonyosezredben nyerte el Schütz a hadnagyi rangot, s ennek emlékeztére tette az 1. sz. dragonyos-ezred altisztjei számára az alapít- ványt.

A Rendeleti Közlöny augusztus 18-án meg- jelent számában Schönaich hadügyminiszter közlése az alapítólevélnek egész szövegét. E szerint a Schütz Ágost alapítványnak kamatait minden év augusztus 18-án a cs. és kir. 1. dragonyos-ezred legrégebben szolgáló altisztje kapja meg, tekintet nélkül arra, hogy az a kiképzésnél, az irodában, vagy egyéb módon van alkalmazva. Az alapítványt az ezred pa- rancsnoka ítéli oda, magát az alapítványt a hadügyminiszterium kezeli.

Az ezred fekhelye ez idő szerint a cseh- országi Brüx-ben van.

Schönaich hadügyminiszter megleghangu levélben fejezte ki elismerését Schütz Ágost kapitánynak a nemes gondolkodásról tanuskodó elhatározás fölött. Az aradi katonatiszti körök- ben, a hol a Rendeleti Közlöny révén az ala- pitványnak híre jutott, már tegnap sokan gra- tuláltak a kapitányt, aki ily kedves módon kapcsolta össze a legfőbb hadur jubileumának megünneplését, a maga értékes emlékeinek megbecsülésével.

SZINHÁZ ÉS KABARÉ.

Szendreyé legyen mindakettő?

*

Nemrég megírtak, hogy Szathmáry Árpád volt aradi jelenleg temesvári szí- nesz levelet írt Varjassy polgármester- nek, hogy szeretne Aradon kabaré-társá- ságot alakítani. A polgármester azt fe- lelte, hogy a Szendrey Mihály szinigazga- tóval kötött szerződés értelmében a kabarcág erre nem adhat engedélyt, mer- különben Szendrey kártérítési pert indít- hat a város ellen. Most ebben az úy- ban figyelemreméltó sorokat kapunk Temesvárról. A levél írója, aki junior- nak nevezi magát, életrevaló öntettel szolgál Szendreynek, aki — ha elfogadja a tanácsot — enyhítheti a színésznyo- mort. A temesvári levél így szól:

Vérlázító igazságtalanságról beszélnek szerte az országban. — Nemcsak megaláz- ták, arcul ütötték a népszínházi vigopera tagjait, hanem a mindennapi kenyeret vet- ték el tőlük. Az éhség, a nyomor öldöklő karjába löktek száz meg száz kiváló tehetsé- get, a kik nem akarnak elpusztulni, a kik segítséget várnak a magyar nemzetől, melynek napszamosai voltak, melynek nyelvéért, iro- dalmaért mindenüket feláldozták. Hihetetlen, hogy a nemzet ne segítene rajtuk. Csakugyan megindultak már mentési kísérletek.

Az „Aradi Közlöny“ aug. 7-iki számá- ban „Nem kell a Cararet“ címen rövidke cikk jelent meg, a mely közli a polgárme- ster elutasító végzését Szathmáry Árpádnak cabaret engedélyt kérő levelére. Az elutasi- tást különösen avval indokolja meg, hogy a törvényhatósági bizottság „3 esztendőre elte- metett mindennemű kabarét, mert a szinigaz- gatóval kötött és érvényben levő szerződés szerint, kabaré engedély a színházi előadá- sok tartama alatt nem adható s ha adna a város, kártérítési pert indíthatna ellene Szend- rey Mihály.”

Szendrey Mihály szinigazgató ur, egyet mondok, három lesz belőle: kérjen Ön az aradi törv. hat. bizottságtól engedélyt kabaré előadásra!!!

Erre ön ezt feleli ugy-e:

— Hát mit gondol a cikknek szüklátó- körü írója; — elment az én eszem, megbo- londultam, oly bamba vagyok én, mint a mesebeli cigány, aki saját maga alatt fűré- szelte el a fát és ő a földre pottyant.

Mélyen tisztelt igazgató ur, Ön, bár jó üzletember, mégsem találja el, mit akarok mondani; no majd világosabban beszélek. Kérjen Ön a törvényhatósági bizottságtól en- gedélyt kabaré előadásokra a saját részére. Tegyük fel, hogy már megkapta. Ezt köny- nyen feltehetjük, mert akkor Ön a törvény- hatósági bizottság ellen nem indít kártérítési pert. — Azután tárgyaljon a város egy na- gyobb vendéglőseivel, a ki örömezt engedi át helyiségét a kabaré részére. Midőn már eny- nyire jutott a dolog, szerződtesse például a temesvári kabaré tagok egy részét, ezeken

kivül válogassa ki a szintén szerződés nélkül álló Népszínház művészeinek javát és vonuljon október 1-én színház és kabaré társulataival Aradra, ahol megnyitja a színházat a kabaréval együtt. Ne tessék félre érteni, a színház megmarad színháznak, a kabaré — kabarénak, egységes szakértők vezetése alatt. Így a szerződés nélküli színészek során javított, legalább részben; 40 színésznek, a kik borzadva néztek a nyomorusággal fenyegető tél elé, Ön biztos megélhetést nyújtott és nem alamizsnát. Gondoljuk csak meg, ha az ország minden nagyobb városának színházgatója ekkép tenne, egyszeribe megszűnne a rémes színész-nyomor.

Másodszor ki lenne elégitve a közönség minden rétegének vágya. Aki kedveli a pikáns francia bohózatokat, a szellemes kuplékat, a még szellemesebb konferenciákat, a csábító énekesnőket, nevetésre fakasztó komikusokat, a csinos táncosnőket, a szemtelket gyönyörködtető attrakciókat, aki élvez a sikamlós intim estélyeken — az mindezt tarka változatban fel fogja találni a kabarén.

— Hát a színházzal mi lesz? — kérdi Ön.

— Felszabadul a „Van-e valami elvámolni valója“ és a hasonló pikantériák előadásától; megszűnik az a kóros állapot, hogy a lyrai szerelmesnek komikus szerepet kell játszani és viszont. Hisz 40 taggal gazdagabb lesz a szintársulat, a Népszínház kiváló művészei növelni fogják az előadások nivóját, a kórus nagyobb lesz és alkalomadtán ki lehet egészíteni az operai kórust; egyszóval jobbakk lesznek az előadások, tehát a színház is nyer.

A ki utálja a pikantériákat, de szereti a komoly műfajú drámákat vagy gyönyörködik a klasszikus zenében az a színházban talál izlésének megfelelő műsort. Tagadhatatlan: ma úgy a színháznak mint a kabarénak van létjogosultsága: az kulturmissziót teljesíti, ez pedig a mai kor ideges, türelmetlen emberének nyújt megfelelő szórakozást. Ne tegyük a köztük lévő ürt még nagyobbá, hanem igyekezzünk bölcs megfontolással azt áthidalni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az Uránia színház mai műsora a kedélyesség jegyében van összeállítva. Egyik bohózat, mulatságos kép követi a másikat és mondhatjuk, a legsziporkázóbb francia bohózat sem mulattatja jobban az ilyen színerű iradalmat kedvelő közönséget, mint a mai műsor egyes képei; melyek közül különösen kiemelendő a „Működvelő előadás“ című végtelenül bájos darab, kitűnő, valóban elsőrendű erők által előadva, „A kis hercegnő“ és a „Védekezés a bacillusok ellen“ című képek. Megható drámai részletekben bővelkedő kép a „Szerelmem és a halál“, „Egy halálsigény bucsuja“, mely utóbbi nemcsak hatalmas drámai részletekben, hanem gyönyörű természeti tájképekben bővelkedő. Egy érdekes életkép is tartja a műsort, hol az apsi szigorúságot ellensúlyozza a nagyapa engedékenysége. A múlt héten előadott Barcellonai bikaviadaltól teljesen eltérő Sevillai bikaviadalt mutat be az Uránia műsora. Aki az Uránia mai jelentését olvassa, láthatja, mielő gonddal és figyelemmel állítja össze az igazgatóság a műsort, különös tekintettel a kényes lelésű közönség összes igényeire.

* Salome. Egy aradmegyei községben tartott színelőadás nyomtatott színlapját kaptuk, mely a Wilde Oszkár „Salome“ című drámájának előadását hirdeti. A kis vándortársaság két újítást tett a színlapon.

Első újítása a cím kibővítése, mely eként hangzik:

SALOME

avagy:

csak a felét, hogy meg ne sántuljon.

A második újítás a színlap legvégén van, alul, kis betűkkel. És szól eképpen:

„A színmű nem tévesztendő össze a hasonló című operával, amiért is Strauss Rikárd zenéje nélkül adatik elő!“

Nem mindennapi dicsőség zeneszerzőre nézve, hogy az ő zenéjének mellőzésével — kecsgetetik a publikumot . . .

A nyári kosztüm.

Az sem mindennapi feyelmi vétség, amilyenért most egy fiatal aradi állami tisztviselő (a nevét elhallgatjuk) a főlebbvalói elé került. A hivatalnok fiatal felesége már körülbelül hat héttel ezelőtt szalmaözevgyességben hagyta uracskáját, aki a legjobb ügyhöz méltó buzgalommal igyekezett vigaszt keresni özevgyességére. Természetesen vigasz, az akadt bőven. Volt szőke, barna, fekete vigasz. Az ambiciózus, de hűtlen férj néha annyira belejött az önvigasztalásba, hogy egész éjszakákat átlumpolt és másnap reggel aztán összetörtén, fáradtan, gyűrött ruhában ment a hivatalába. Ez azonban nem volt nagy baj. A hivatalba még jöttek felek, a főnök sem volt Aradon, a mi emberünk tehát szükség esetén nyugodtan kipihenhetette magát az irodában.

Valamelyik átlumpolt éjszaka után, délelőtti pihenéséből a szolgálta rázta föl. Levelét hoztak hazulról. Az asszony levelét. A fiatal feleségét, aki hirtelen megjött nyaralásából és délre már hazavárta uracskáját ebédre. A hivatalnok ijedten bámult az előtte álló szolgálára, mintha nem akarna hinni a kissé alkalmatlanul beültött meglepetésnek.

— János, — szól aztán bizalmas szolgálójához, — megjött a feleségem, odahaza vár és én itt öszegyűrt, öszepiszkitott ruhában vagyok. Hogy menjek haza? Mit szól az asszony, ha így meglát? . . . János, János, baj van!

— Nincs baj, nagyságos ur, kérem, — felelte a szolgálta. — Majd elrendezek én mindent. Tessék csak levetni ezt a gyűrött ruhát, majd elszaladok vele a szabóhoz, Jakabffy hoz, mire aztán haza tetszik menni, nyoma sem lesz rajta semminek.

— János, maga a gyűlöl! — szól mély elismeréssel a hivatalnok. — Itt van a ruha, menjen, szaladjon.

Atadta a gyorsan levetett ruhadarabokat, a szolgálta szaladt a szabóhoz, ő pedig egyéb foglalkozás híján és ruha nélkül, „egyíngben“, amint azt oly kedvesen szokták mondani, odaült az íróasztalhoz és elkezdett dolgozni.

Ekkor — ekkor kellemetlen dolgok történtek. Jött valaki, egy nő, egy nyugalmazott hivatalnok özevgye, egy utálatos öreg asszony, akinek éppen a lump hivatalnoknál akadt dolga. Heteken, hónapokon keresztül alig jött egy lélek a hivatalba, honnan sejtse a szegény ember, hogy éppen most jön valaki hozzá. Persze, hogy nem sejtette. Amikor kopogtak az ajtón — ő azt hitte, hogy valamelyik kollegája jön — nyugodtan felelte: szabad. Erre belépett az öreg nő. A tisztviselő ijedten ugrott fel, ami a jelen körülmények között még nagyobb baj volt.

— Micsoda disznóság? kiáltozott a nyugalmazott hivatalnok. — Mi ez? Hivatal ez? Megyek Pestre a miniszterhez és elmondom ezt neki.

Es ment, nem éppen a miniszterhez, hanem a hivatalnok főnökéhez és elmondta neki, hogy milyen kosztümben fogadták őt. Így került a kikapós ember feyelmi elé.

Titokzatos váltóhamisítás.

Megkárosított aradi ékszerész.

Két volt katonatiszt ügye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 23

Az aradi előkelő társaságnak még két évvel ezelőtt is kedvelt tagja volt az a két fiatal ember, akinek neve ma egy rendkívül kényes bűnügyben szerepel az aradi rendőrség előtt. Mindkettő fényes és sokak által irigyelt pályafutás kezdetén állott. A magyar királyi honvédség tisztikarában foglaltak helyet. Az aranyzsinór azonban nem volt több mint csillogó-villogó játékszer számukra. Kápráztatta őket, tetszelegtek a fényes egyenruhában s azt hitték, hogy ezzel ki is meritették azokat a feladatokat, melyeket az arany portopérájuk rótt. Mikorra megértették, hogy a katonaelethez is komoly tartalom szükséges, már kívül voltak a honvédség kötelékén, ahonnan meg nem felelő viselkedésük miatt kellett távozniok.

Még abból az időből datálódik az a feljelentés is, melyet egy aradi ékszerész tett ismeretlen tettes ellen, akinek kilétét kutatja, nyomozza a rendőrség, mert megakarja tudni, vajjon ki hamisította oda a nevét az egyik honvéd tisztnek arra a váltójára, melyet a másik az ékszerésznél vásárolt aranyeműek árában fedezetül átadott.

Körülbelül egy esztendeje folyik már legnagyobb titokban a vizsgálat. Azért huzódik ily hosszú időn át, mert a vevő, aki különben a hadseregből való kilépése után még egy ideig Aradon tartózkodott, a nyomozó hatóság idézése elől ügyesen tért ki.

Az ékszerész panasza szerint egy nappal állított be hozzá egy Aradon jólismert honvédhadnagy, hogy vőlegény lett néhány nappal ezelőtt s menyasszonyának akar ékszert vásárolni. Egy mellűt vászolt ki, a melynek értéke kétszázhatvan korona volt s az árát váltóval fizette. A váltón mint kezes egy másik honvéd-tiszt szerepelt.

A lejárat napján az ékszerész felszólította a tisztet a váltó rendezésére, de ez azzal küldötte el, hogy nincs pénze. Az ékszerész a tiszt barátjához, a váltón szereplő kezeshez fordult, aki azonban hallani sem akart a fizetésről, mert állítása szerint a váltón szereplő írás nem az ő kezének írása. Az adós katonatiszt viszont váltig erősítette, hogy barátja ő előtte írta alá a váltót s ő kész ezt a bíróság előtt esküvel is megerősíteni. Az ékszerészt akkor sikerült hallgatásra bírni az esedékes összeg egy részének lefizetésével.

A következő héten aztán arról értesült, hogy vevője kilépett a hadsereg kötelékéből. Azonnal peresítette a váltót és a törvényszék előtt a kezes megesküdt arra, hogy névalírása hamisítva van.

Az aradi váltótörvényszék áttette az ügyet a büntetőbíróshoz s az ügyészség megindította az eljárást. A nyomozással az aradi rendőrséget bízta meg. A nyomozás folyamán aztán kitűnt, hogy a két volt tiszt közös megegyezéssel károsította meg az ékszerészt. A jótálló épannyí hasznát látta a vásárnak mint a vevő, a

ki nem a menyasszonyának vette az ékszeret. Alig vitte ki az üzletből, elzalogosította s a pénzen barátjával osztotta meg.

Mindezek dacára azonban tagadja a kezes, hogy az aláírás tőle származnék, és az elfogadót gyanúsítja hamisítással. A rendőrség ezideig még ismeretlen tettes ellen folytat nyomozást. Ha azonban kihallgatta azokat a tanukat is, akik bizonyítják, hogy a két tiszt egyenlően osztott az ékszerért kapott pénzen, akkor rövidesen befejezi az ügyet s visszaküldi az iratokat az ügyészségnek, amelynek indítványára az aradi büntető bíróság ítélkezik az eddig még ismeretlen bűnös fölött.

Javitják a lipótvárosi bazilikát. Meglazult a kupola.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 22.

Több év óta hirt jár már annak, hogy Budapest egyik díszét, a hatalmas lipótvárosi bazilikát veszély fenyegeti. Most azután kiderült, hogy ha nincs is szó az összeomlás veszedelméről, de tény az, hogy a bazilika sok része, különösen a nagy kupola és két torony, romlóban van és sürgős javításra szorul. A restaurálási munkálatokról, melyeket rövid idő alatt meg fognak kezdeni, fővárosi tudósítónk ezeket táviratozza:

A főváros mérnöki hivatalának kiküldöttje, Kabdebó Gyula mérnök e hó elején megbízatást kapott, hogy a lipótvárosi Szent-István templomot vizsgálja meg és tegyen jelentést a templom esetleg szükséges javításokról. A mérnök megvizsgálta a templomot, a nagy kupolát és megállapította, hogy a bazilika sürgős restaurálásra szorul.

A jelentés szerint a bazilika kupolája rézzel van fődve, de egyes részeiben *lbi* Miklós, a templom építője takarékosági szempontból *ólmot alkalmazott*. A tetőzet ennek következtében megromlott és a kupola erős szerkezetét meglazította. Megállapította a mérnök, hogy a két torony *felső sarkkövei is meglazultak*.

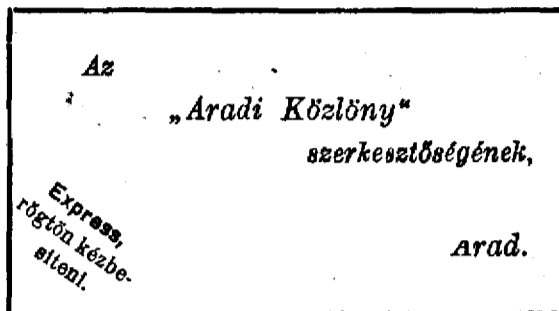
A bazilikán végzendő nagy restaurálási munka több mint 80.000 koronába fog kerülni. Magukra az állványokra 18 ezer koronát kell majd költeni, mert a templom körül csak létra-állványokat lehet alkalmazni, hogy a drága faragványokban kár ne essék. Megújítják a homlokzaton levő felirást is, mely tudvalevőleg a biblia e mondását tartalmazza: *Ego sum via, veritas et vita*. Ennek kijavításához külön állványokat kell állítani és maga ez fél-ezer koronába kerül.

Itt említjük meg, hogy egy Bakos Antal nevű 11 éves iskolásfiú tegnap felmászott a bazilika tornyára egy társával együtt. Bakos leesett a toronyról és négy méternyi esés után a vasrácon feunakadt. A rács egy ága hasába furdott és *életveszélyesen megsértette*. A fiút a Rókus-kórházba vitték.

REPÜLJ FECSKÉM...

Két aradi „magánzó” azt írja nekünk, hogy ők föltalálták a repülőgépet, amely az egész világ meghódítására vezethet.

A szerkesztőség házi levélszekrényébe ma délután ismeretlen kezek bélyegtelen, fehér borítéku nagy levelet osepeszttek. Valószínű, hogy ennek a levélnek kulturtörténeti jelentősége lesz, hát ide nyomtatjuk a borítékja címzését is:

Ez a levél kolosszális eseményt jelentett nekünk és általunk Arad közönségének, meg a bámuló világnak. Ez a levél, ez a négy oldalas írásmű azt adja tudunkra, hogy két aradi ember, két „magánzó”, (amint ők nevezik magukat) föltalálta a kormányozható repülőgépet. Ők tehát már vidáman dudorászhatják a „repülj fecském” című dalt, mert a találmányukat a „Fecske” névvel akarják ellátni.

Egyelőre azonban nem dudorálnak, hanem levelet, apró íráshibákkal telt levelet fogalmaztak és abban jelentik be a világnak korszakalkotó találmányukat.

A hosszú levél világosabb részei itt következnek:

Nagytekintetű Szerkesztő Ur!

Azon kilátásban, hogy nem kell tartanunk az ok nélkül való avatkozás lehetőségétől, tartózkodás nélkül állíthatjuk, hogy az a kérdés, amelyről véleményünket kifejezni akarjuk nemcsak a közönségesnél nagyobb, hanem az egész világra messze kiható és minden egyéb kérdésnél súlyosabb számbavételi erővel bíró fontosságánál fogva, amely előtt szemét hunyunk saját érzelmeink elfojtása nélkül részünkről lehetetlen, az már annál is inkább szükséges, minthogy a világ és On is tévedésben vannak, annak azon értelmezése felől, amely e kérdésnek jellegébe mélyen belevág. Ez így sürgősségétől, valamint fontosságától indítva, kötelességünknek érezzük, hogy ez egyszer, amikor nincs még ugyan szerencsénk az On szíves engedelmeivel dicsekedhetni, mégis bátorságot venni magunknak e kérdés iránti nyilatkozatunk megtevésehez. Szolgáljon mentségünkül az On és a világ elnézése, mivel nekünk nincs szándékunkba bárkit is támadni, hanem legfeljebb némi felvilágosítást nyújtani. Ezt tenni kötelességünk azért, mert meg vagyunk győződve nézetünk helyességéről.

Téves felfogás az, hogy a levegő meghódításának magasabb feladatát kormányozható léghajóval meg lehet oldani. Szintoly közvetlenül téves balítélet az is, hogy a levegő meghódítása már ezáltal is befejezést nyert, hogy egy oly készüléket sikerült szerkeszteni, amelyvel egy vagy esetleg több ember, (de csak igen jelentéktelen súly) rövidebb ideig a levegőben fenttarthatja magát, avagy általa kisebb utat megtehet. A levegő léggömb által való meghódításán kísérletezők sikertelenségei tehát egy oly gépnek feltalálását teszik szükségessé, amely feladatának teljesen megfelelni képes. Az ez irányban fáradozó kutatóknak kísérletei, melyek tehát a repülőgép feltalálására irányultak, azért nem vezethettek eredményre, mivel azok nem ismertek oly robbanóanyagokat, amelyek az eddigieknél sokkal hathatósabb erőt fejthetnek ki, amelyek nélkül pedig a repülőgép feladatának sikeres megoldásához nem vezethet. *Hajtóerő kell csak amely a repülőgép propellerjeit, vagy csavarjait gyorsan tudja forgatni* anélkül, hogy e célra szolgáló szerkezeté-

nek súlyával a gépet megnehezítené és a levegő meghódításának fenséges feladata befejezett tényre lesz. Helyes tehát a tudományos meggyőződés, hogy a levegőnél nehezebb tárgyakkal repülni lehet. E most, amidőn az elénk tűzött feladatnak teljesítését megvalósítottuk, szóval a biztos repülés elméleti részét tisztáztuk, kötelességszerűen megemlítjük, hogy *atulirottak egy oly repülőgépet találtunk fel, amely követelményeinek minden tekintetben megfelelhet*, azon oknál fogva, mivel általa bármily nagy súly az elképzelhető legnagyobb gyorsaságával szállítható és emelhető fel. E találmányunkat pedig már e hó 5-én beajuttottuk a m. kir. szab. hiv. hoz, amelynek iktató osztálya 13.301. szám alatt e hó 7-én már be is iktatta.

Mégegyszer köszönetet mondva szíves engedelmeért,

fogadja a nagytekintetű szerkesztő ur legmagasabb nagyrabecsülésünk és legmélyebb tiszteletünk kifejezését.

U. i. még csak azt akarjuk mondani, hogy légi gépünket *Fecskének* fogjuk elkeresztelni.

Arad, 1908. augusztus 21.

Tisztelettel

Sándor Viktor, s. k.

Fehér János, s. k.

(magánzók)

a repülőgép feltalálói.

Mi se természetesebb, hogy a levél vétele után sietünk megtudakolni a két rejtelmes magánzó lakhelyét. A bejelentő hivatalban megkaptuk a lakásuk címét. Munkatársunk el is ment egy fotografus kíséretében, hogy megnézze és lefotografáltassa a korszakos találmányt. Azonban azzal jött vissza, hogy a bejelentő hivatal által jelzett helyen nem ismerik a feltalálót. Nyomukat se látták az ott lakók. Így hát az aradi közönség esésétől a gyönyörűségtől, hogy az új repülőgépet írásban és képben láthassa. De ez nem baj. Hiszen, hogy a találmány csakugyan megvan, azt a „feltalálók” levele bizonyítja. Megvan, határozottan megvan — papíron.

MULATSÁGOK.

(=) Ujtás egy szüreti mulatságon. A mint már jeleztük, a nyomdász-szakegylet szeptember hó 6-án rendezi szüreti mulatságát, valamint tombolával egybekötött táncestélyét. A rendezőség nagy munkát és tevékenységet fejt ki, hogy ez a mulatság is úgy erköcsi, mint anyagiakban elérje azt a sikert, melyekről a nyomdászok mulatságai ismeretesek. A meghívókat a mai nap folyamán bocsájtották ki a amelynek humoros szövege mintegy jellemzi azt a vig kedélyt és hangulatot, mely a nyomdászok mulatságain uralkodik. A szüreti ünnepély maga látványosság számba megy, amelyben csupa tarka bohóság és szórakoztató játékból fog állani. Az estélyen különben a rendezőség kedves ujtást tervez; ugyanis Aradon is bevezeti a budapesti nyomdász-mulatságok azon szokását, hogy minden táncra a hölgyek hívják fel a férfiakat s csupán egy férfi válaszol; amiáltal azt óhajják elérni, hogy a jelenlevő hölgyek mindegyike kivége a részét a mulatságból. A táncestély belépődíja személyenként 1 kor. 40 fillér, családonként pedig 8 kor. lesz. A rendezendő logyantombolán minden belépő egy csinos és értékes emléktárgyat nyer. Az ünnepséget különben a szakegylet könyvtáralapja javára rendezik s így humánus célt szolgál.

(=) Kerti-ünnepély Borosjenőn. A borosjenői és ternovi járás intelligens közönsége az elmúlt napokban arra szövetkezett, hogy szeptember hó 6-án Borosjenőn, a mezés szépségű „Zöldker.”-ben a gyermekvédő liga, illetve az aradi gyermekkorház felszerelése javára egy

nagyeránu kertü ünnepélyt rendez, amelynek főrendezői, Borsos Géza és Hantó János főszolgabírák és Papp Takács István járásbíró a következőkben állították össze: Gömbözdvénst, három értékes díjjal. Kezdődik délután 8 órákor. Tekovarseny. Két értékes díjjal. Kezdődik délután 8 órákor. A versenyekkel egyidejűleg kezdődik a vásár, a kariból a célra külön felállított sátrakban és pavillonokban, amelyben a jótékony célra való tekintettel az előruhási, mint sátorulajdonosok Borsos Géza, Hantó János, Holländer Sámuelné, Korek Kálmáné, Papp Takács Istvánné és Wartán Ernőné uraszonnyok, a két járás ifjú hölgyeinek közreműködésével voltak szívesek elvállalni. A sötétség beálltával hármasszörös jelű a Tombola-játék kezdődik, melyhez a jegyeket délután a helyszínén lehet vásárolni. Pontban 8 órákor kezdődik a kabaré. A kabaré végeztével este 9 órákor vesszi kezdetét a közös vacsora, amelynek ára bor nélkül terítékenként 1 kor. 60 fill. A vacsora előjegyezni lehet a kaszinó szolgálat. Vacsora után megkezdődik a tánc, melyhez a zenét Stettner Károly bandája szolgáltatja. Balépő-jegy ára a Zöldkertben személyenként 80 fill., a kabaréhoz és a táncmulatságra egy személynek 2 korona, egy családnak 4 korona.

Házmesterek ellensége.

A mulató baka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 22.

As éjjel, akik Budapesten a Király-utcán mentek — későn volt, alig egy két ember lénggett az utcán — épületes kis játéknak voltak a szemtanul. Egy berugott katona sorra csöngtetett minden ház kapuján. Így döngött a Nagymező-utcától egészen le a Károly-körutíig, egyetlen csöngetyűt sem hagyván ki.

A csöngetésnek a következménye persze az volt, hogy a házmesterek kibujtak ágyaikból és jöttek a kapuhoz, hogy azt a késői házajáró előtt magnyissák.

Mire a házmester főkészolódott és kijött, persze a baka már jó messze volt a háztól. A házmesterek sorra kijöttek a házak elé könnyű fehér öltözetben; keresték a lakót, akit azonban nem találtak sehol. A baka pedig üzte kis játékaft továbbra is. A Kazinczy utcában volt, amikor az első házmester megjelent fönt a Nagymező utca tájékán. A második hamar követte az első és így tovább a Rombach utcaig, ahol már észre lehetett venni a becsipett bakát.

A házmesterek, akiket amugy is mód föltt felbőszített a katona furcsa játéka, neki estek a rossz vicc cainálójának. Mintha összebeszéltek volna, futottak utána és el is érték az utolsó háznál, épen akkor, amikor újat a villamos gombra helyezett.

A fehér ruhásoktól, akik körülvették, egy kicsit megijedt a baka. Azt hitte, talán kísértetek támadják meg és előbb összekulcsolta a kezét, majd amikor észre, hogy az egyik kísértet alaposan oldalba böki és istan igazában lecsúszja, a bajonettjét vette elő a baka és védelmi állásba helyezkedett.

A kísértetek most a bajonett ellen harcoltak, de sikertelenül, mert a katona nem engedte magát. Az utcai háborúra, amely nem okozott különös sajt, a cirkáló rendőr is megjelent.

A vitéz hadfi a rendőrszem látára megugrott és így még azt sem lehetett megállapítani, hogy ki volt a különös tréfák csinálója.

Minthogy a bossúságnál egyéb baj nem történt, semmilyen hivatalos eljárás nem indult meg.

LETARTÓZTATOTT KABARÉ-TITKÁR.

Szűcs Laci viccel.

Egy ifju kalandja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 22.

Tragikomikus eset történt tegnap délután a szegedi kabaré titkárával Budapesten. A fiatal embert, aki Szűcs Laci igazgató tagok szerződésére céljából küldött a fővárosba, letartóztatta egy detektív és betessékelte a kapitányságra. A megcímült titkárnak ott a zian tudomására adták, hogy igazolja magát, mert különben addig nem látja Szeged városát, míg a rendőrség be nem szerzi a személyazonosságra vonatkozó adatokat a szegedi rendőrségtől. Az érdekes kaland részletei a következők:

Szűcs Laci kabaré-igazgató szerdán délután megbízta a titkárt, hogy utasson a fővárosba s szerződésesen néhány tagot a kabaréhoz. A titkár rögtön összepakkolta bőröndjét, mielőbb azonban elutazott volna, sorba megkérdezte a kabaré tagjait, hogy nincs-e valami megbízatásuk, nem áznak-e valami Budapestre. Természetesen, hogy többen jelentkeztek, így Nógrádi Gigi, a kabaré stárja is, aki azzal bizta meg a titkárt, hogy a fővárosban lakó szüleitől kérje el egyik jelmezkostümjét és az ékszerrel s hozza el neki. Alig hogy utra kelt a titkár, az igazgató, aki tanja volt a megbízatásnak, kacagva mesélte a tagoknak:

— No, megátjítok csak gyerekek, most ugy megréféalom ezt a titkárt, hogy többet sohasse vágyik látni Budapestet sem éjjel, sem nappal.

— Mit csinál direktor ur? — hangzott a kérdés mindenfelől.

— Hogy mit? Hát táviratosok a Nógrádi Gigi szüleit, hogy ne adják neki oda, amit kérni fog, mert az egy svindler, szélhámos. Hanem mikor majd ott lesz, hívjanak rendőrt és tartóztassák le.

Hangos kacagás volt a felelet az igazgató ötletére s mindjárt meg is fogalmazták a táviratot, mely a következő tartalommal ment a fővárosba:

Anyuskám, ha valaki hozzátok megy ruháért, ékszerért, tartóztassátok le, mert az nem titkár, hanem szélhámos svindler.

Gigi.

Másnap délután tényleg beibegett az énekes szülei lakására a titkár. Ünnepelesen bemutatta magát, mint a szegedi kabaré titkársja, átadta az üdvözlöt Szegedről, végül pedig kirukkolt vele, hogy megbízatása van a Gigitől, hogy a ruháját és az ékszerét vigye el neki. Mennyire nagy volt azonban a meglepetése, midőn az ablakfüggöny mögött egy elegáns ur lépett elő s kezében a Szegedről kapott sürgőnyt lobogtatva, nagy hangon mondta:

— Tudjuk uram, hogy ön kicsoda, lenne szives talán nekünk is a Zrínyi-utcában bemutatkozni? Tessék, tessék! s ezzel az ajtóra mutatva, elűnt a halálsápadt titkárral.

Ugyanannap délutánján Szűcs Laci a következő fizetett válaszos express-sürgőnyt kapta Budapestről:

Az égre kérem direktorom, igazoljon hi vagyok, mert valami átkos tévedés folytán letartóztattak. Titkársja.

A tréfa pompásan sikerült, gondolta a direktor, illő tehát, hogy a szegény ifut kiszabadítsa kelemetlen helyzetéből. Rögtön megírta a választ, aminek alapján a titkárnak

viassadák Budapesten is szabadságát. Ennek se kellett több, rögtön kiszaladt a pályaudvarra s anélkül, hogy csak egy tagot is szerződttetett volna, visszautazott Szegedre.

A tragikomikus esetnek a vége sem lett drámai. Elvégre a titkár ur ember s mint ilyen len csinált a dologból lovagias ügyet, sem pedig a bírósághoz nem fordult orvosláért. Kínulatta magát s is a sikerült tréfán s azután fájdalomdíjat követelt a kabaré egyik szépétől. Mlután pedig ezt megkapta, az ügyet résztől befejezettek tekintette.

Nem boldog a magyar!

Szemere Miklós háromszázhatvan ezer koronás vesztesége.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 22.

A szeszélyes Fortuna ugyancsak megréféalta a szerencséséről világszerte híres sportsmant: Szemere Miklóst, akiről a többek között az is köztudomásu, hogy Huba ősz nemzetségéből származik. Szemerét, aki egy ízben a bécsi Jockey-klubban egy ültében másfél millió koronát nyert Potoczki lengyel gróftól, most jelentékeny veszteség érte. Háromszázhatvan ezer koronát „adott le“ szerencsés partnerének egy magyar mágnásnak. Érdekes, hogy a kártyakirály, ahogy Szemerét elnevezték, *adós maradt* a tekintélyes összeggel, mert ugylátszik, nem számított arra, hogy malörje lesz a játékban. Másnap azonban az egész összeget hiánytalanul elküldötte a mágnásnak.

A fővárosi napilapok közül egyedül a „Pesti Hirlap“ emlékezett meg a nagy mérkőzésről, óvatosan körülírva különféle jelzőkkel Szemere alakját:

Egy népszerű sportsmanunk, — írta mai számában a P. H. — aki hagyományos kártyaszerencséséről is ország-szerte ismeretes, mint kaszinói körökben beszéltek, Szent István napra virradó éjjel egy mágnás sportsmanunkkal, aki a Lovaregylet igazgatóságának élén áll, izgalmas kártyamérkőzésbe keveredett, amely hajnal tájban azzal végződött, hogy az előbbi háromszázhatvan ezer koronával maradt adósa mágnás partnerének. Akik szemtanui voltak az izgalmas játszmának, nagyon meg voltak lepelve, mert ez talán az első eset, hogy a népszerű sportsman, aki a bécsi Jockey-Klubban egy éjjel másfél millió koronát nyert egy lengyel gróftól, egyszerre ily nagy összeget veszített volna. Egészen nyugodtan kelt föl az asztaltól, egy csöppet sem volt sápadtabb, mint máskor s a háromszázhatvan ezer koronát még Szent István napján az utolsó fillérig elküldötte szerencsés partnerének. Az izgalmas mérkőzés színhelye a Nemzeti Kaszinó volt.

A fatális esetben csak két momentum vigasztalhat bennünket: először az, hogy az elvesztett summa az országban marad, másodsor, hogy Szemere mielőbb okvetlenül kifogja köszörülni a csorbát egy újabb milliós nyereséggel.

Amig azonban ez meg nem történik, addig Szemere önmagára is alkalmazhatja régi mondását, hogy *nem boldog a magyar!*

Kigyuladt petroleum-gyár.

Nagy tűz a fővárosban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 22.

A főváros egyik olajgyárában az este nagy tűz támadt, amely könnyen lángba boríthatta volna az egész gyárat. A nagyobb veszedelmet csak a tűzoltóság és a közönség együttes fáradsága háritotta el. Így a tűz csak jelentéktelen károkat okozott.

A tüzről budapesti tudósítók a következőket jelentik:

A Berg-féle ásványolajfinomító részvénytársaságnak a Soroksári ut 95. szám alatt levő telepén este tizenegy óra tájban óriási tűz ütött ki. Egy nyers naftával töltött retorta a nafta meggyuladása következtében explodált. A robbanás oly erős volt, hogy a retorta vas tetőzetét a levegőbe röpítette. A retortából hatalmas lángoszlopok törtek elő, amelyek az egész gyárat veszélyeztették.

Röviddel a robbanás után a soroksári vicinális egyik vonata ment el a gyár előtt. A vonat utasai figyelmesek lettek a nagy tűzre, meghúzták a vészféket, mire a vonat megállt, ők pedig leugráltak a kocsikról és segítségére siettek a telep embereinek, akik megfeszített erővel igyekeztek a tűz tovatérjedésének gátat vetni. Csakhamar nagy apparátussal kivonultak a hivatásos és önkéntes tűzoltók a helyszínre, de újabb robbanástól tartva eleinte nem merték megközelíteni az égő retortát. Kivonult továbbá a katonaság tüzi készülsége is. Vizzel nem igen lehetett oltani, e helyett inkább azon fáradoztak, hogy a retorta közelében levő benzintartályokat mentsék meg. Ez két órai megfeszített munka után sikerült is és így elejét vették a további veszedelemnek.

A mentési munkálatok közben több tűzoltó, köztük *Bakonyi Gyula* csővezető súlyos égési sebeket szenvedett. Megsebesült *Andrássy Lajos* kereskedő, aki a vicinálisról ugrott le, hogy résztvegyen az oltás munkájában. A kivonult mentők a sebesülteket bekötötték és beszállították a Szent István kórházba.

HIREK.

A halottak becsülete.

— *Palkovics testvérek váltói.* —

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 22.

Néhány nappal husvét előtt nagy feltűnést keltett az egész országban két vezérkari őrnagynak öngyilkossága. Az öngyilkosok *Palkovics Pál* és *Palkovics Miklós* testvérek voltak és a fővárosban levő Nagy János-utcai lakásukon egyszerre dobták el maguktól az életet. Öngyilkosságuk oka anyagi helyzetük ziláltsága volt; a két őrnagy a fővárosban nagyuri életet élt, adósságokba verte magát és mikor egy nagy váltójuknak kifizetésére került a sor, fegyvert emeltek maguk ellen.

A *Palkovics testvérek* adóssága — mint haláluk után kiderült, — több százezer koronára rugott. Váltóadósságok voltak ezek, mert *Palkovicsék* előkelő barátaik, tiszt-társaik aláírásával szereztek maguknak pénzt. Váltó-zsiró viszonyban voltak

Gromon Dezső báróval is, mint az a báró nemrég öngyilkos kísérlete alkalmával kiderült. Az öngyilkosok kezeseit, akiket utóbb Magyarországból Ausztriába, főleg Bécsbe helyezték át, nemrég felszólították, hogy fizessék ki a váltókat, melyek most nagyrészt bécsi pénzemberek kezeiben vannak. A legtöbb kezes azonban megtagadta a váltók beváltását. Egyik-másik azt állítja, hogy az elhunyt őrnagyok üres váltókat adtak nekik és azokat jóval nagyobb összegre állították ki, mint ahogyan előre megállapodtak. Mások viszont azt mondják, hogy a váltókon mindenféle szabálytalanságok találhatók, melyek bizonyára nem *Palkovicséktól*, hanem más személyektől származhattak, akiknek kilétét most nyomozza a fővárosi és a bécsi rendőrség. Néhány kezes most azt is mondja, hogy a váltók keletkezésénél olyan megállapodások történtek, melyek szerint nem volt jogukban a váltót perelni.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 23-án az időjárás: Meleg, nyugaton elvélve csapadék, zivatarok.

— **Megsemmisítették a pátriárka választást.** *Ujvidékről* jelentik: A szerb egyházi kongresszust legközelebb királyi kéziratral elfogják napolni. A király ugyanis nem hagyta jóvá *Zmejanovics verseci püspöknek* pátriárkává történt megválasztását és a kongresszus csupán azért fog legközelebb összeülni, hogy a király döntéséről hivatalosan tudomást szerezzen. Ennek megtörténte után a kongresszust elfogják napolni és csak szeptemberben hívják ismét össze a pátriárka választás megejtése végett. A szerb radikális párt vezetői a legutóbbi napokban Budapesten és Ujvidéken időztek, hogy a pátriárka választás kérdésében megállapodásra jussanak.

— **Apponyi beszámolója.** Fővárosi tudósítók táviratosza: *Apponyi Albert* gróf kultuszminiszter szeptember hó közepén, röviddel a képviselőház megnyitása után tartja beszámolóját *Jászberényi* választól előtt.

— **A hadtestparancsnok elutazása.** *Frank Liboriusz* hadtestparancsnok, aki tudvalevőleg csütörtök este óta Aradon tartózkodik, ma megsejmelte az Arad környékén összpontosított hetedik lovasdandár gyakorlatait és délután visszautazott Temesvárra.

— **A csanádi egyházmegye köréből.** A király *Bauer György* csanádi székesegyházi kanonoknak és papnevelő-intézeti igazgatónak a gazdell címzetes prépostságot, *Kayser Lajos* makói plébánosnak pedig az odoni címzetes prépostságot adományozta. Mindkét kitüntetés ösztönös örömet kelt az egész egyházmegyében. *Csernoch János* dr. megyéspüspök *Kákos Sándor* óbessenyői káplán hittanári minőségben Temesvár-Erasébetvárosba nevezte ki a *Eusch János* németzenipéri plébános helyettesét ugyanoda káplánná nevezte ki.

— **Vajda Sándor beszámolója.** Magyarigéből jelentik: *Vajda Sándor* román nemzetségi képviselő pénteken tartotta beszámolóját Szent-Imre községben. *Vajda*, akit *Mániu Gyula* képviselőtársa kísért le a kerületébe, hosszasan ismertette a nemzetségi képviselők parlamenti tevékenységét, azután az *Apponyi* féle népkolai törvényeket támadta, végül pedig azt hangostatta, hogy a románok összetartásán minden magyarosító törekvés hajótörést fog szenvedni. A népgyűlés hódoló táviratot küldött a királynak és határozati javaslatot fogad-

dott el, amelyben az egyenlő, áitkos választól jog mielőbbi törvénybe iktatását kívánja.

— **Elhunyt exállamtitkár.** Szombathelyről táviratoszak: *Reiszig Ede* volt belügyi, majd kereskedelmi államtitkár, Vasvármegye volt főispánja ma reggel 8 órakor Gráchan a Heisler szanatóriumában 60 éves korában meghalt.

— **Kossuth-ünnep.** Az aradi *Kossuth-asztaltársaság* fogadalmához képest az idén is megünnepeli *Lajos* napját, *Kossuth Lajos* névünnepét. Az idén augusztus 21-én, hétfőn este, a *Jó-pásztor* helyiségében tartja a *Lajos-napi* társasvacsorát, amelyet hazafias ünnepélylyel kötnék össze. A vacsora iránt széles körben nagy az érdeklődés és remélhető, hogy Arad minden rendű polgáral a vacsorán ép oly imponáns számmal fognak részt venni, mint az előző években. Egy teríték ára 1 korona 60 fillér. Az ünnepély nyolc órakor kezdődik.

— **Egy aradi képeslap hétéves körútja.** *Kovács Béla* aradi járásbírósi tisztviselőnek ma képeslapot vitt a posta. A lapért a levélhordó négy fillér büntetést pénzt. kért, amit *Kovács* meg is fizetett. Amikor átvette a lapot, konstata, hogy megéri a négy fillért, mert az a lap sokat tud regálni az aradi posta viszonyairól. Azt az „anzix”-kártyát ugyanis 1901. december 31-én adták föl és boldog új esztendő kivánnak rajta *Kovácsnak*. Tehát hat és fél esztendőnek kellett eltelni, hogy az a lap az aradi postahivataltól az aradi törvényszéki palotáig jusson. Határozottan szép utazása lehetett ennek az árva képes lapnak.

— **„Az Uj Törökország.”** Párisi távirat jelent: A Párisban lévő ifju törökök „Az Uj Törökország” címmel lapot indítottak. A lap vezércikkében ecseteli a török forradalom történelét, az addig uralkodott viszárs állapotokat, valamint az ifju-törököknek ezen állapotok megszüntetésére irányuló törekvéseit. A cikk végül felsorolja azokat a feladatokat, amelyek még megoldásra várnak, hogy ily módon biztosítottassék Törökország szabadsága és jóléte.

— **Zeppein alapítványa.** *Zeppein gróf* a nemzeti ajándék főös részadó: *Zeppein léghajó-alapítványt* tett léghajók építésének kezdeményezésére, valamint arra a célra, hogy a német birodalomnak a léghajók megszerzését megkönnyítse és előmozdítsa a léghajónak a tudományban és a hadseregnek való felhasználását. Mivel a szerint *Zeppein* vagyona a nemzeti ajándék által egyáltalában nem gyarapodik, ennél fogva vissza kell utasítania a rengeteg mennyiségben hozzáérkező kérvényeket.

— **A szerb trónörökös leánynevezésében.** Belgrádból jelentik *György* szerb trónörökös a jövő napokban két-három heti tartózkodásra Párisba utazik, onnan pedig egy északfranciaországi előkelő és legmodernebb fürdőhelyre megy. A szerb udvarnak egyes meghitt emberei úgy rendezték *György* trónörökös fürdőzését, hogy a francia fürdőhelyen összeköttetésbe jusson a legnevesebb francia arisztokrata-családokkal. A belgrádi udvarban nagyon örülnek, mert ily módon maga a trónörökös fogja megcáfolni a róla évek óta terjesztett hamis híreket. A szerb udvar egy szóval sem tagadja, hogy a franciaországi fürdőhelyen *György* trónörökös több neves amerikai családdal is találkozni fog.

— **Egy diplomata botránya.** Párisból táviratoszak: *Kinos* feltűnést kelt a francia fővárosban egy diplomata botránya. Az eset hőse *Allotti Károly* báró olasz nagykövetségi tanácsos. Allottinak egy *Zakko* nevű római ember átadott egy értékes régi szőnyeget. Allotti a szőnyeget másfélszáz ezer frankért eladta egy amerikai embernek, de *Zakkonak* csak 23 ezer frankot adott át. Mivel *Allotti* ismételt felszólításra sem adta át a többi pénzt *Zakkonak*,

az tegnap, mikor a Scriba utcában találkoztak a diplomatával, rövid szótávitás után többször a nyílt utcán arcultatott. Azt hiszik, hogy az eset lehetetlenné teszi a tanácsost.

— A végrehajtó és a horadó. Még ha kábítóan nem sütné is a nap, ha az aszfaltok megolvadt talajába nem süppedne is bele a sétáló lába, akkor is minden kétséget kizáró bizonyossággal meg lehetne állapítani, hogy nyár van. Hogy miből? A végrehajtók lázas munkájából. Az emberiség e legnagyobb ellenségei ugyanis a nyarutót használják föl mindig ama boldogtalanok ellen, akiket az átkos sors kezük közé juttat. A végrehajtó azonban nem csak azoknak igyekszik megkeseríteni az életét, akik valamely okból elmulasztottak eleget tenni kötelezettségeiknek, hanem azoknak is folytonosan keserű pirulákkal szolgál, akiket véletlenül ugyan olyan névvel ruháztak föl a végzet, mint amazokat. Itt van például Heim Bertalan Deák Ferenc-utcai szőlőbirtokos esete. Heimot folytonosan zaklatják a végrehajtók különféle fogyasztási adók miatt. Alig mulik el hét, hogy foglalást és árverést ne kíséreljenek meg Heim Bertalan házában. Ma például el akarták árverezni a házat, — félreértésből. Tudnillik kiderült, hogy Heim Y. vászonárú üzlet tulajdonosul néhány korona fogyasztási adót követel a kincstár különféle borokért. Az árverési hirdetményt azonban Heim Bertalan ellen adta ki a kegyetlen financia és így az ő házat akarták elkótyavetyélni. Amikor kiderült a végrehajtó tévedése, az nem mentegette magát. Sőt még neki állott feljebb. Ezt mondta Heim Bertalannak:

— Hát miért hívják magát is Heimnek?

Ugye, ez kitűnő vigasztalás?

— Eltiltott ünnepelés. Pétervárról táviratoznak: *Tambov* kormányzó ma rendeletet adott ki, amelyben szigorúan megtiltja, hogy *Tolsztoj* nyolcvanadik születésnapja alkalmával ünnepélyeket rendezzenek. Ennek elől sem az iskolák, sem a hatóságok nem rendezhetnek *Tolsztoj* tiszteletére ünnepélyeket.

— Szabadonbocsátott horvát szerkesztők. *Zágrábi* távirat jelenti: *Grakovicsot*, az „Ozbor“ című horvát lap szerkesztőjét és *Tomacsot* a „Pokret“ szerkesztőjét, kiket szerdán a *Zágrábi* rendőrség a nagy-szerb propaganda miatt letartóztatott, ma szabadlábra helyezték. Az államügyészség biztosítékot kért arra nézve, hogy a két lap nem fogja támadni a bíróságot és a közigazgatási méltóságokat. A megállapodás szerint a szerkesztők a következő nyilatkozatot fogják közzétenni: „Kijelentjük, hogy szentül nem fogjuk személyesen támadni sem az ügyvéteket, sem a vizsgálóbírókat, sem az összeesküvők pörének tanúira befolyást gyakorolni nem fogunk, amit eddig sem tettünk. A szabad politikai kritika jogát fenntartjuk magunknak és kijelentésünk egyúttal garancia, hogy az elkövetett csínyt nem ismétljük meg.“ — A szabadonbocsátott szerkesztőket egész Horvátországból sokan üdvözölték.

— A politizáló állatorvos *Páparól* jelenti: A pozsonyi hadtestparancsnokság a pángermán *Schmidt József* katonai állatorvos ellen megindította az eljárást a magyarság elleni igazságsért. Jelenleg egy órnagy hadbíró utasza be mindama községeket, ahol *Schmidt* igazolt és kihallgatásokat eszközöl.

— Halálozás. Súlyos csapás érte *Mársits Róznát*, a temesvári állami felsőbb leányiskola igazgatónőjét, aki évek előtt Aradon működött. Édes anyja úv. *Mársits Ignác*né, szül. *Spiegel Róza* ugyanis tegnap délután 71 éves korában meghalt. Úv. *Mársits Ignác*né halála Temesvári társadalmi és gyászba borította. Az elhunyt mátróna, aki élete végéig magóriai hírszerűséget, részt vett a temesvári társadalom minden szép mozgalmában. Különösen jótekonysági és humánus csiu mozgalmakban vitt tevékeny szerepet. Éveken át vezetése s mindvégig ugyanavval a sohasem laukadó buzgalommal, gondtal és lelkes szeretettel a felsőbb leányiskola kebelében működő szegények konyháját, amelynek élető leke, mindene volt. S gyönyörű munkája jutalmul beírta avval a csodálatosan nagy szeretettel, amelylyel a szegények környékét, avval a lelkes ragaszkodással, amelylyel a felsőbb leányiskola mindenkorai tanítványai s avval a mély tisztelettel, amelylyel a társadalmi körök körülvezték. A holttestét Aradra szállították, ahol tegnap délután fél 4 órakor helyezték örök nyugalomra.

A tegnapelőtt elhunyt *Schenkovits Frigyes* báró regyvennyolcas honvédelezredesét ma délután négy órakor temették a Zrínyi utcai gyászházból. A temetésen a nagyszámu közönségben az aradi negyvennyolcas honvédegyület küldöttsége is jelen volt *May Soma* vezetése alatt.

— A köpenicki kapitány előadásai. *Bécsből* jelenti: *Voigt* mester, a híres köpenicki kapitány legközelebb a bécsi Apolló-színházban készül fellépni s ez irányban már tárgyalásokat folytat a színház igazgatóságával. *Voigt* elő fogja adni egész életétörténetét és első sorban a köpenicki esetet.

— Tragédia a vadászat után. Székesfehérvárról táviratozzák: Tegnap este nagyobb vadásztársaság érkezett vissza a városba. A sorompónál ifj. *Ács András* kivételével betértek a vendéglőbe. *Ács* a vendéglő előtt fegyverét igazgatta, miközben az elsült és a közelében álló *Gelencsér János*né, ennek karján lévő egy éves kis leányát és *Nyári Franciska* fiatal lányt találta. *Gelencsér*né karján lévő kisgyermek azonnal szörnyet halt. *Gelencsér*né halálosan és *Nyári Franciska* súlyosan megsebesült. A sebesülteket a kórházba szállították. *Ács András* ijedtében elmenekült és eddig még nem akadtak rá.

— Ismét aszfaltoznak. A tanács mai ülésében elrendelte, hogy a Központi szálloda, Hungária kávéház és Millenium főcsarnok előtti aszfalt terület kiszélesíttessék. Ez azért szükséges, mert két autobusz találkozása alkalmával egytőlnek gummi kereke a kocsiút kövezetén surlódik s a gummi hamarabb kopik el.

— Milliók hagyatékai pár. Néhál úv. *gróf Batthyány* *Biané* szül. *Taranczy* *E* elől három év előtt végrendelet hátrahagyása mellett elhunyt. Végrendeletében meghagyta, hogy hagyatékából a *Batthyány* család részére egy hitbizomány állítsassék fel. Kijelentette azonban, hogy a menyében nővére *Taranczy Antónia* a hitbizományt a végrendelet feltételek mellett átvenni akarja, úgy kivételesen — mint nő — első sorban ő lesz hivatalos — a *Batthyány* iaknak megjelölve — átvenni és birtokolni. A *Batthyány* testvéreknek a végrendelet csak csekélyebb hagyományokat juttatott. A *Taranczy* testvérek közül *Ima* férj. úv. *Grubiczy György*né, *Gusztáv*, *Bela*, *Kálmér*, *Malvin* férj. *O'Donnell* *Henrik*né perrel támadták meg különféle címeken a végrendeletet és a hagyatékot törvényes öröklés címén való átadását kérték. Viszont a *Batthyány* iak szintén perrel támadták *Taranczy Antónia* ellen a hitbizományból való kizárás miatt. Ezen ügyekben most hozta meg a szombathelyi kir. törvényszék az ítéleteket, amelyek szerint kimondta, hogy a hagyaték örököse *Batthyány Iván* gróf és utóörökös a végrendeletben sorban megnevezett *Batthyány* iak — azonban *Taranczy Antóniát* életfogytiglani korlátlan haszonélvezeti jog illeti a *Batthyány* iakot megjelölve. *Taranczy Antónia* tehát mindkét érdekcsoporttal szemben az egész vonalon pernyertes lett.

— Magyar rablóbanda egy kivándorlási hajón. Egy newyorki távirat szerint a *Deutschland* című hajó fedélzetén sok tagu magyar tolvaj- és rablóbanda érkezett Newyorkba, amelyet az amerikai rendőrség letartóztatott. Az elfogottak között vannak *Krablógyilkosok* is, akik az európai rendőrség üldözése elől menekültek az amerikai gőzhajóra. A newyorki rendőrség a veszedelmes bandát haladéktalanul visszaküldi Hamburgba, ahol hajóra szálltak. Az utolsó bűntény, melylyel

a banda alaposan gyanusítható, egy váci kereskedő kirablása.

— Fürdővendégek Siófokon. Mint Siófokról jelenti, augusztus 20-ig Siófokot 9114 személy látogatta.

— Lefoglalt városi pénztár. Lőcséről írják: Érdekes bírósági foglaltás volt a napokban *Szepesváralján*, az ottani városházán. *Kolbach* község birtokpört indított *Szepesváralja* ellen, melyben a város pörvesztés lett és 680 korona perköltségben marasztalták el. *Szepesváralja* városa nem fizette. A hitelezők végre is a bírósági végrehajtót küldték a város nyakára, aki megjelent a városi pénztár hivatalában és a tartozás fejében lefoglalta a *Wertheim* szekrényeket. Mivel azonban a *Wertheim* szekrények üresek voltak, a végrehajtó lefoglalta a város négy bikáját és az ingatlanok haszonbérletét. A pörvesztés község kijelentette, hogy ha a város hamarosan meg nem fizeti a költséget, meg fogja kérni az árverést is ellene.

— Elfogták a marokkói szultánt. Egy kasablankai távirat jelenti: *Abdul Hamid* trónkövetelő seregével megtámadta *Abdul Aziz* szultánt, csapatát megsemmisítette és őt elfogta.

— Halálos fürdés a Marosban. Ma este felé a marosbéli katonauszodában fürdött az aradi 33. gya ogezei néhány közegegye egy káplár felügyelete alatt. Az egyik legény egyszerre csak elmerült a vízben és többé nem is bukkant föl. Társai mindenfelé keresték a szerencsétlen véget ért fú holttestét, de nem tudtak rátalálni.

— Négyezer asztalosmunkás kizárása Fővárosi tudósítók telefontársa: Ma este a budapesti asztalosmesterek kizártak négyezer asztalos munkást. A munkások 1905-ben öt éves kollektív szerződést kötöttek a meserekkel, amely a munkaidőre, a sztrajkra és a bojkottra vonatkozott. A berre vonatkozólag minden év augusztus elején külön szerződnek. Ez év augusztusában az asztalosmunkások szakszervezete 10—15 százalékos béremelést követelt. 14 műhelyt, mely nem adott béremelést, a szakszervezet bojkott alá vett. Erre az asztalosmesterek arra vonatkozva, hogy a munkások a bojkottal megszegték az 1905-ös szerződést, négyezer asztalos munkást kizártak és vissaadak nekik munkakönyveiket.

— Elfogott házasságszedelgő. Párisból jelenti: Az osztrák-magyar külügyminisztérium megkeresésére a párisi rendőrség letartóztatta a budapesti főkapitányság által körözött *Garái*, másnéven *Grotzauer* *Árpád* ügynököt. *Garái* számos csalást követett el a fővárosban, azután megszökött. Legutóbb házasságszedelgés miatt folytatták ellene az eljárást.

— A vácrétsági rablógyilkosság *Moser* *Antal*ról, a vácrétsági merénylő egyik áldozatáról terjedt az a hír, hogy nem mernök, hanem szelámos és házasságszedelgő, aki *Vöröcs*én hat leányt igért házasságot és végül az utolsó menyasszonyától megszökött. E hír szerint *Moser* a vácrétsági nagy sikkestasi követett el. E hír most a pátalának bizonyult, mert *Moser* Budapesten van, a vácrétsági pedig kijelentette, hogy *Mosert* nem szabálytalanságok miatt bocsátotta el, hanem azért, mert tudomására jött, hogy *Moser* sokszoros válegény.

— Halálos ítélet egy katona fölött. *Marosvásárhelyről* táviratozzák: *Iszlai* *Ferenc* 62-ik gyalogezeredbeli tizedest, aki március hóban kedvesét lelőtte s azután öngyilkossági kísérletet követett el, a haditörvényszék kőtel általi halálra ítélte. A király most születésnapja alkalmából *Iszlai* büntetését három évi nehéz várfogságra változtatta.

— Telefon Newyork és Páris között. A „Frankfurter Zeitung“ jelenti N.-Y.-ból: A „DeForest radio“ telefontársaság szerződést kötött, amelynek értelmében kötelezettséget váll

lal, hogy drót nélküli telefonösszeköttetést létesít a 46 emeletes Metropolitan épület és az Eiffel-torony között. A francia hadügyminisztérium hozzájárult a szerződéshez. A forgalmat két éven belül kívánják megnyitni.

— Utcák kövezése. A tanács mai ülésében az Erdélyi-ut és a Zsidótemető utca kövezési munkáit 2196 korona vállalati összegért Böhm és Kádár cégnek adta ki. A kövezést hétfőn kell megkezdeni.

— Villámsújtott asszony. Battonyáról jelenli levelezőnk, hogy ott tegnapi este nagy vihar volt és alkalommal Mák Péter augaritanyájába beült a villám. A család éppen ebédelt, mikor a villám a tanyaépület végébe csapott és az ablakon át a szobába hatolva, lefejtette a vakolatot, majd a jobboldalán végigfutott az ablak mellett ülő Mák Péternének. Az asszony, akit ájulásából állg tudták magához téríteni, csak égési sebeket kapott és most már tul van minden veszélyen.

— Modern színpad a Központi-szállodában. Ma délután nagy gyermek-előadás lesz fellépnek az összes attrakciók és a három komikus. Fel nőttek 1 koronát fizetnek, gyermekek 40 fillért. Este kerül először színre a szenzációs francia bohózat: „A két feleség”. Fellépnek még a Riberti Jean csoport komikus bűvészei. Belépti díj mártól kezdve a rendez: I. ső hely 1 kor. 50 fill., II. k hely 1 kor.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűteni csak úgy lehet, ha nélkülözhető filléreinket egy olyan pénzügyi intézményhez helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. szám) Ezen intézménynek a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak hat százalékos betétkamattal ellentétben. A betéteket bármikor felmondás nélkül felszámolják. 2711.

— A legjobb márciusi kiviteli sör csak Schuch Ferenc Milleniumi sörcsarnokában kapható. 197

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191

● A kiváló bér- és kórházi gyógyferrás ●
SALVATOR
 vesé- és hólyagbetegségek, húsványzók, cukorbetegségek és haragos bántalmaknál kitűnő hatás.
 Természetes vasmentes savanyúvíz.
 ● Kapható árányszaküzletekben vagy a Salva-tor-ferrás Vállalatnál Budapest, V. Szeleczvári utca 6. ●

TORVÉNYKEZÉS.

§ Halál a korcsmában. Palkó Pál bokszeget földműves régóta ellenséges viszonyban élte Popa Miklóssal, egy falubeli fiatal legénynyel. A múlt év június huszonharmadikán a két haragos egy korcsmában összetalálkozott és heves szóváltás után egymásnak támadt. Palkó hirtelen revolvert rántott és közvetlen közelből egymásután három lövést tett Popa Miklósról, aki holtan esett össze. Az aradi ügyészség erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntette miatt eljárást indított Palkó ellen. Az ügyben az aradi törvényszéken már két alkalommal volt főtárgyalás kitűzve, a múlt év december huszonötödikén és ez év május elején, de a tárgyalást a bizonyítékok beszerzése miatt elhalasztották. A mai főtárgyaláson, amelyen Bittó József törvényszéki bíró elnökölt,

több mint harminc tanút hallgattak ki. Ítélet-hozatalra ma sem kerülhetett a sor, most a bíróság meg fogja hallgatni az orvosszakértők véleményét arra nézve, vajjon a lövések iránya és a golyóknak helyzete a felboncolt Popa testében igazolja-e a védelem álláspontját, hogy tudniillik Palkót ellenfele a földre teperte és önvédelemből, fekvő helyzetből lötte le Popa Miklóst.

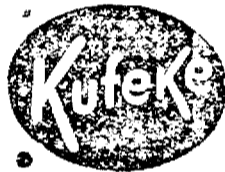
§ Az anya büne. A simándi csendőrség tegnap a község határában egy négy öt hónapos méhmagzatot talált, amely már több napja lehetett kitéve. A nyomozás megállapította, hogy a koraszülött kisded anyja Bokra Szavéta, egy simándi jómódu gazdaember fiatal leánya, aki szegényből rejtette el a halvaszületett gyermekét. A kisdedet felboncolták, a bűnös anya ellen pedig az aradi rendőrség megindította az eljárást.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

B. I. Alvácza. Sorajegyei nem nyertek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. A. A budapesti tudomány egyetem tudnivalóinak prospektusáért forduljon Politzer Zs. és társa budapesti (Kecskeméti-utcai) könyvkereskedőhöz; a kolozsvári egyetem prospektusa Lepage Lajos Mátyás téri könyvkereskedőnél kapható meg teljesen díjtalanul

Mi az

A legjobban bevált, a bel- és külföld legelső tekintélyeitől és sok ezer orvosától ajánlott tápszer egészséges és belbajban szenvedő gyermekek és felnőttek részére; nagy tápértékű, elősegíti az izom- és csontképződést, szabályozza az emésztést és a használatban olcsó. „A csecsemő” című tanulságos füzet ingyen kapható az elárúsító helyeken, vagy R. Kufeké, Wien III.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Gabonaüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 22

A nem tulságos meleg, napos idő, amelyre szédőszert sajkóság van, a hét elején beállott. A múlt heti esőzés többé-kevésbbé feleslegesnek bizonyult s így csak kedvező körülménynek tudhatjuk be, hogy egyelőre elmaradt.

A gabonaüzlet teljes forgalommal, nagyobb élénkséggel nehezen indul meg, mintha valami impulzusra várna. A mostani forgalom leg alább nem olyan, mint máskor eszédőskor lenni szokott.

Budapesti áru- és őrtektőzése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, augusztus 22.

Kínálat megfelelő, vételkedv gyenge, 5-7 1/2 fillérrel olcsóbb. Amerika 1/4-el olcsóbb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza áprilisra . . .	11.45-11.43	11.48-11.49
Buza októberre . . .	11.10-11.11	11.14-11.15
Zab októberre . . .	8.05-8.06	8.03-8.04
Ross októberre . . .	9.27-9.28	9.25-9.26
Tengeri májusra . . .	7.07-7.08	7.06-7.07

Zárul 5 órakor:

Utóközödé üzemtelen.

A legjobb kutya-kalács

volt és marad a

Fattinger-féle kutya-kalács,

mely az összes fajta tápszerék közül a legjobb összetételű és tápértékű — 50 kg. 23. — 5 kg. bérmentve 3.20 K.

Fattinger-féle Puppy-Bisquit

külyök-kutyák részére. 50 kg. 26.—K., 5 kg. bérmentve 3.50 K. Árjegy zákat bérmentre küld:

Fattinger's Patent-Hundekuchen- u. Geflügel-futter-Fabrik Wiener-Neustadt.

250-nél több első díj. — A Fattinger-féle tápszer állatorvosi ellenőrzés mellett készült. 5918

IDEGENEK ARADON

— Augusztus 22. —

Fehér Kereszt szálloda. Székely Albert utazó Budapest. — Fisbaum Gyula utazó Budapest. — Schönfeld Mihály cégvezető Nagyvárad. — Majering Károly gyógyszerész Deés. — Braune Aladár utazó Budapest. — Bienenstock Lipót kereskedő Csermő. — Grosz Géza bankigazgató Nagybecskerek. — Wollner Samu utazó Budapest. — Gabi Károly orvos Budapest. — Salgó Oszkár utazó Bécs. — Oltmann Károly utazó Bécs.

Központi szálloda. Valder Armin utazó Budapest. — Farkas Jenő utazó Budapest — Wukit Emil utazó Budapest. — Olariu Virgil dr. ügyvéd Déva. — Jenku Tamás dr. ügyvéd Puj. — Karácsonyi Miklós utazó Budapest. — Kovács Károly gyógyszerész Dombegyháza. — Borgida Farkas kereskedő és testvére Debrecen. — Szemes Arpad gazdatiszt Sztancsófalva. — Nuszbaum Zsigmond magánzó Arad. — Geringer Károly mérnök Budapest. — Stamberger Jenő utazó Miskolc.

Vass szálloda. Irnie Sirka lelkes Nagyhalma. — Bazu Gyula tanító Gurahonc. — Tuller János földműves Bogár. — Reisz József utazó Budapest. — Krámer János gyógyszerész Budapest. — Ozv. Szekula Trajanné magánzó Világos. — Béri Miksa utazó Budapest. — Singer Antal utazó Szeged. — Vidu Mihály tanító Nagyhalma.

Pannonia szálloda. Nagy Sándor joghallgató Budapest. — Nagy Gézáné magánzó Budapest. — Vellez Artur utazó Budapest. — Batka Lajos kir. mérnök Makó. — Kertész Dánielné magánzó Budapest. — Román Aurél postamester Nagylak.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. augusztus hó 23-án, vasárnap:

1. Szerem és halál. Dráma. — 2. Az életmentő fetisch. Mese. — 3. Műkeivel előadás. Bohózat. — 4. Egy házasság bészója. Megható dráma. — 5. A hercegő. Mulatság. — 6. Szógoru apa, engedékeny nagyapa. Műkép. — 7. Fátymánc. Szines látványos kép. — 8. Védekezés a bacilusok ellen. Bohózat.

Minden előadás alatt katonazenák játszik. — Cukrászd.

Előadások: Vasárnap és Ünnepeken délután 3 órától kezdve este 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

Rövid ideig **maradék elárúsítás** **Leichner és Fleischer**
 Arad, Szabadság-tér 17. sz. 791
 Fiuk részére igen ajánlatos
 a posztógyári raktárban

NYILTER.*

Egyedül valódi **THIERRY BALZSAMA** a zöld apóca val mint védőjegyvel. Legkevesebb megküldés 12/3 vagy 6/1, avagy 1 szabadalmazott különleges-utazó-családúveg 5 koroná. Csomagolás ingyen.

Thierry Centifolium-Kenőcse.

Legkevesebb megküldés 2 dohoz 3.60 koroná. A legjobb házierek gyomorháj, gyomorégés, görcs, köhögés, mellháj, bármely belső gyulladással, köszvény, tagzsárgulás, mindenféle seb, sorvadás, tályog, daganat, bármiféle sérülés, stb. ellen. — Így tessék címezni:

Védőjeggyel **Thierry A., Pregrada Rohics mellett.** Gyógyszertár Raktárak Budapest: Török József gyógyszerész, Egger J. és Egger Leó dr. és L. Vörten, Lugos, Guteri Földes Kelemen és Hajós Árpád Arad. 1911

„MINIMAX“

kézi tűzoltó készülék.

A jelenkor legbiztosabb tűzvédelmi eszköze.

Néikülözhetetlen minden üzembn, intézetekben, szállodában, üzletekben, irodákban, lakásokban, gazdaságokban.

Egyszerű, feltétlen megbízható, mindenkor oltásra kész!

Az ár, súly és nagyság **Minimuma** az egyszerűség és használhatóság **Maximuma**. 1904. augusztus 1-étől 1908. január 1-éig hitelesen kimutatott 7642, többnyire igen komoly tüzet oltott. 21

Arajánlattal, prospektussal, mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál:

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése és szénüzlete Aradon. A „Magyar Minimax“ gyár r. t. Arad- és Arad-megyei kizárólagos képviselője.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 394. sz. Telefont 394. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig. Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1908. augusztus hó 22.

Keresünk:

Aradra: diszmű, játék és norinbergi üzletbe 2 és elsőrendű festék üzletbe 1 segédet s több tanoncot.

Vidékre: Előkelő nagykereskedőcéghez perfect magyar és német levelezőt, továbbá gép- és gyorsírónót, 6 fűszer, 5 fűszer és vegyes, 3 fűszer és rövid, cipő és kalap, 2 rőfös, 2 vas és fűszer szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet, s több tanoncot.

Ajánlunk:

Női irodai alkalmazottakat, kik az Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírásban jártasak, egy intelligens uri leányt, ki a magyar, német és angol nyelvet bírja, gép- és gyorsíró s az összes irodai teendőben jártas, továbbá 6 fűszer és csemege, 2 vegyes, 6 divat, 1 kézmű, rövid és divat, 1 rövid és norinbergi, 2 rőfös és rövid, és 2 vas és fűszer szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, Keppich Zsigmond, titkár. 411 igazgató.

Iskolakönyvek 1908/9-re.

Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése Arad, Andrásy-tér 20.

(Fischer Eliz-palota.)

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy üzletemben

Iskola-könyvek

az összes helybeli és vidéki tanintézetek részére az előirt legjobb kiadásokban, **tiszta és kifogástalan állapotban**

használtan is, félárban

kaphatók.

Minden tölem vásárolt tankönyv használhatóságáért szavatolok.

Az összes tanszerek,

u. m.: füzetek, rajztömbök, vonalzó, körzők, festékek, stb. elsőrendű minőségben, hazai készítményekben és nagy választékban vannak raktáron.

Az izr. ünnepekre való

makzók és imakönyvek

üzletemben nagy választékban kaphatók. Igen jutányos árak. Gyors és pontos kiszolgálás.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyv- és papirkereskedése kölcsönkönyvtára és zenemű kölcsönző intézete.

1868 óta forgalomban.

Berger-féle Gyógy-kátrány-szappan,

aradi kátrányok által ajánlva, Európa legtöbb államában nagy sikerrel alkalmaztatik

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idők pikkely-ször, idősi kútegek, uyezdek, bőrcserepek, ótvár, fagydag, lábkorodás, fel- és szakállkorpa ellen. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a kátrány-szappanok 4/4-ét és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Idősi bőrbetegségek ellen sikerrel alkalmaztatik a kátrány-szappan helyett a

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Mint gyógy-kátrány-szappan az aradon tisztán tartásáért ajánlott, a gyermeknek valamennyi fejbetegsége ellen használható bőrkütegek, mosás és fűrdő-szappan mindennemű bőrkütegek ellen.

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

Mint kiváló bőrpelédő szer kitűnő eredményt hozhat, bőrkütegek, 1864

Berger-féle borax-szappan

szappanok, naposítás, szepit, mitesszer és egyéb bőrbajok ellen.

Arad minden fajnak 70 fillér használati utasítással együtt. A vásárlásnál határozottan Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant kérjen és nézze meg az itt látható védőjegyet és a G. Heil & Comp. jellegzetes minden cím.

Külső díszítéssel. Bismarck 1872-ben és aranyéremmel a párisi világkiállításán 1900.

Minden egyéb gyógy- és egészség szappan, mely Berger-féle gyártmány, a minden szappanhoz mellékelt használati utasítással is hasznos.

Kapható minden gyógyszertárban és használati üzletben.

Nagyban: G. Heil & Comp., Wien L., Biberstr. 8. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u., Thalimayor és Seitz, Zrinytócs, Melnár és Moser drágulatók, Károlyhercegség. Kicsinyben minden budapesti, valamint Magyarországon összes városunkban minden gyógyszertárban, továbbá a jobb drogueriákban és illatszerkereskedésekben.

Raktár Aradon: G. Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyas gyógyszerészeknél, Vojtek és Weiss drogueriájában és kapható az összes hazai gyógyszertárakban. 1886

Bortóknak a bor keveréséhez!

MATTONI FÉLE GIESSHÜBLER

SAVANYÚVIZ

A dugó beütés közömbösíti a bor savanyúságát, így kellemezen pezsgő. Nem festi a bort.

Szőlőtermelők

a kedvező termés kilátás alapján megengedhetik az idén maguknak a legelőkeltebb szab. 3 erő-átvételi acélszavaru és acélkeretű

„URSUS“

borsajtó beszerzését. Képes árlapot szőlőszeti és pincészeti felszerelésekről ingyen és bérmentve küld: 2789

Tóth Gyula Debrecen.

Sertéshizlaló

öt kis hold szántófölddel

Zimándujfalun

azonnal eladó.

Baum Ferenc,

Püspökladány. 2800

Hair regenerator.

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem finyú és ugyanolyan szinű lesz, a minő az eredetileg volt, korpa képződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 71

Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon.

Legjobb a

Resiczai ekék,
Losonczy vetőgépek

és

Kalmár-fele Rosták.

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket
A Magy. Kir. Államvasutak
Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, 5778
V., Váci-körút 32. sz.

5. Földbérlet

Több évi haszonbérletre keresek 500—1500 holdig terjedő síkfekvésű földbérleteket.

A bérbeadó tulajdonos urakat felkérem, hogy a bérleti feltételeket alulirottal mihamarabb közölni sziveskedjenek.

Angelina Tivadar

Muszkán, posta helyben. 2801

Csemegeezőő.

Sík fekvésen termelt chaselas és muszcat legkiválóbb asztali csemegeezőő, mintegy négy hold termése egészben vagy részben

eladó.

Bővebbet 2686

HÁMORY GAZDASÁG

Irodájában,

Aradon, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Folttisztító-benzin

0.700/705. kétszer rektifikálva és finomítva, legjobb minőségben, továbbá

Automobil-benzin és Motor-benzin

mindenkor bármily mennyiségben, legutányosabban kapható a

Kőolajipar Részvénytársaságnál DEBRECZENBEN.

Aradi fióktár és képviselet: 2596

Steinberger Ignác urnál,

Aradon. Telefon 512. sz.

Hézeladás.

Biróilag jóváhagyott önkéntes árverés.

Boczkó-utca 6. számú sarokház, az épülendő új vashíd tövében, amelyben 50 év óta egy jóforgalmu vegyeskereskedés, korcsmahelyiség és 3 lakás van, folyó hó 28 ikán d. u. 3 órakor az igazságügyi palota földszinti jobbra 48. sz. szobába árverés alá kerül.

Felvilágosítást ad Rothstein Mór fűszer és csemegekereskedő Szabadság tér 3. 2684

Árverési hirdetés.

A csálai, valamint a barackai állami

szőlőtelepek

ez idő 2757

szilva-termése

(Csálán mintegy 120 mm., Barackán 250—300 mm.)

árverés útján eladásra kerül.

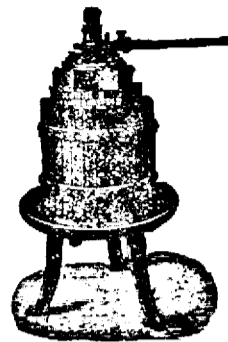
És pedig: a barackai állami szőlőtelepen **f. hó 24-én d. e. 9 órakor**; a csálai állami szőlőtelepen pedig **f. hó 25-én d. e. 9-én** a telepek iroda helyiségében.

Csálai és barackai telepkezelőségek.

Kovács Soma és Tsa. Arad,

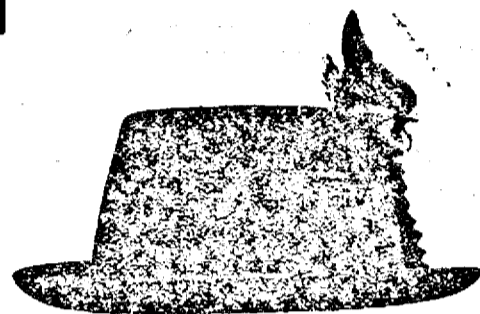
gép, műszaki és pinczegazdászati eszközök gyári raktára.

Kühne E. mosoni gépgyáros kiz. képviselete.

401

Mabille, Borsajtók, Szőlőzuzók, Bogyózók, Kutak Szivattvuk, Tömlők!

Most már

általánosan el van ismerve, hogy a

legválogatottabb és legtartósabb

Diák kalapokat

Elsőrendű fehéreneműeket

MÜNZ I. ARAD kalap, uridivat és és fehérenemű üzletében lehet beszerezni.

Versenyképes szabott árak!

Alapítva 1860. Állami távbesszélő 213.

Állami tisztviselők szállítója. — A cs. és kir. 38. gy. ezred tisztikarának szállítója. 171

NIGRIN legjobb ipőtisztítószer

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. Nigrin egészségi szempontból melegen ajánlható, mert Nigrin folytonos használatnál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.

St. Fernolendt, csász. és kir. udvari szállító BÉCS.

Mindenütt kapható. 6004

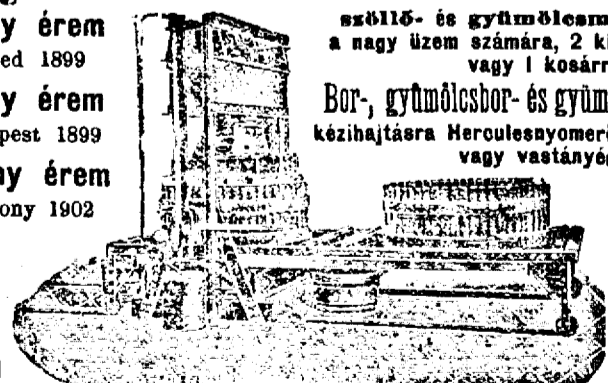
Hydraulikus sajtók

Arany érem Szeged 1899

Arany érem Budapest 1899

Arany érem Pozsony 1902

és sok egyéb legmagasabb kitüntetésekkel

szőlő- és gyümölcsmust sajtására a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajtásra Herculesnyomó-szerkezettel, fa- vagy vastányérral.

Gyümölcs- és szőlő-őrleket,

bogyózógépeket, gyümölcs-asztaló-készülékeket

hydraulikus sajtóért.

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben. 2033

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnek

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szivhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Steckenpferd-Liliom-tejszappan

a legkitűnőbb a bőrnek. 2275

Bergmann és Társa Drezda és Teschen a/E., volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghathatósabb gyógyszerpattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógyszárakban, drogueriákban, illatszerkereskedésekben és borbélyüzletekben.

Aradi Ipar- és népbank.

Ékszer-zálogosztály.

Árverési hirdetmény.

1908. évi szeptember hó 10-én d. e. 9 órakor az Aradi Ipar- és Népbank zálogosztályában a következő számú és 1908. évi június hó végéig lejárt ékszer-, arany- és ezüst-tárgyak alapszabályunk 46. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett fognak elárvereztetni, u. m.:

19399	19641	19832	253	488	681	817	933	950	1438	1443	1539	2160
2217	2295	2306	2327	2409	2744	2793	2903	2906	3026	3128	3325	3446
3550	3806	3861	4156	4380	4565	4780	4870	4984	5259	5329	5372	5624
5688	5728	5734	5837	6143	6293	6394	6351	6375	6406	6618	6626	6708
6964	7048	7057	7152	7176	7226	7293	7348	7849	7376	7422	7461	7679
7687	7772	7819	7843	7953	8086	8197	8239	8374	8387	8556	8575	8583
8676	8724	8747	8773	8801	9021	9061	9075	9077	9134	9143	9203	9218
9225	9260	9407	9454	9457	9492	9536	9542	9546	9575	9588	9651	9669
9716	9725	9737	9867	10009	10038	10045	10126	10220	10221	10308		
10401	10496	10499	10517	10703	10705	10809	10929	10936	11007	11170		
11282	11293	11325	11333	11365	11367	11380	11394	11395	11467	11474		
11567	11587	11588	11609	11611	11622	11631	11655	11688	11722	11743		
11744	11758	11788	11786	11895	11907	11982	12002	12056	12072	12077		
12189	12194	12205	12210	12246	12291	12319	12336	12338	12344	12351		
12370	12388	12407	12417	12445	12459	12500	12556	12565	12596	12623		
12691	12746	12811	12892	12903	12921	12928	12935	12938	12957	12961		
12984	12986	13014	13019	13020	13054	13056	13064	13069	13087	13094		
13121	13134	13144	13151	13164	13181	13202	13230	13245	13246	13263		
13264	13317	13332	13378	13388	13392	13393	13426	13429	13454	13462		
13464	13487	13508	13513	13551	13556	13557	13575	13600	13609	13612		
13635	13650	13655	13688	13706	13712	13716	13741	13745	13794	13795		
13809	13821	13850	13873	13879	13884	13889	13911	13924	13931	13942		
13953	13959	13969	13978	13991	14003	14017	14018	14028	14036	14038		
14041	14049	15505	15506	és 15507,	mely árveréshez a venni szándéko-	zók ezennel tisztelettel meghívattak.						

Arad, 1908. évi augusztus hó 13-án.

2699

Az igazgatóság.

Újdonság!

50% fűtőanyag megtakarítás az újonnan megjavított
hygienikus

központi légfűtés útján.

Az egyetlen, valóban egészséges fűtőmód. Amerikában általánosan alkalmazva. Alkalmos egycsaládos házak, villák, boltok, termek, irodák, templomok és iskolák, stb. számára.

A szobában nincs sem kályha, sem más fűtőtűz, a meleg levegő a padlón vagy a falon levő rácson jut a szobákba. Semmi por. A légzőszervekre káros száraz levegő keletkezése lehetetlen. A meleg levegő szabályozása a csapórácok által, hogy minden hőfokot elérhessünk. A gyors melegáramlás által 10—15 perc alatt az összes szobák felmelegíthetők. Csekély tüzelőanyag felhasználás. Az ablakoknál huzat nincs. Fűtőanyag: szén és kokszt alkalmas. Minus 20° Celsius külső hőmérsékletnél 20° meleg érhető el. — Kivánatra prospektust küld: 1812

Spira Mor,

petroleum és gépolaj nagykereskedő és gazdasági gépek nagyraktára
ARAD, Andrassy-tér 3. sz. I. emelet 28. ajtó. Telefon 630. sz.

Megbízható jutalékos ügynökök kerestetnek.

Nemcsak a hont, hanem a helyi ipart is pártoljuk!

Spanlang János

épület-, műlakatos- és mérlegkészítő műhelye
Arad, Flórián-utca 66. sz. (Saját házában.)

Ajánlja a n. é. helybelli és vidéki közönség figyelmébe szakszerűen és kitűnő munkaerővel berendezett

épület-, műlakatos és mérlegkészítő műhelyét.

Elvállal minden e szakmájába vágó munkákat, u. m.: épületek felvasalását, takarékiúzhelyek, kapuk, erkélyek, folyosók, lépcsőzetek, sűrűcsőzetek, verendák, övtetők és címtáblák elkészítését, modern minták és izléses kivitelben. — Ugyazint elvállalja mindennemű Meidlinger-féle kályhák és szivattyú kutak szerelését, továbbá tizedes-, százados- és hid-mérlegek elkészítését bármely nagyságban a legjutányosabb árak mellett. — Javítások mérsekelt árak mellett eszközöltetnek. Minden munkáért kezeség vállalatik. — Minden munka személyes felügyelet alatt készül. Kitűnő munka, pontos és szolid kiszolgálás. — A n. é. közönség szives megbízását kérve, kiváló tisztelettel: **Spanlang János**, épület-, műlakatos és mérlegkészítő, Flórián-utca 66. sz. 1761

Tervezés és költségvetés díjmentesen készíttetik.

Állás betöltés.

Egy kényelmes állásba kerestetik egy 50—60 év körüli nyugdíjas, megbízható

2802

Özvegy keresztény ur

A vallás nem számít, legyen az magyar német, román vagy szerb. Az illető reflektánsok ajánlatukat e lap kiadóhivatalába küldhetik be.

Dohány zsineg

kézi készítésű és

szőlő taposó zsákok

elismert legjobb minőségekben

legolcsóbban kapható az

Erdélyi és Bácskai Iparúru raktár

Reich B. Károly Fiai és Társa

égnél

2699

Andrassy-tér 3. Verbos ház.

Telefon 649. szám.

Jó forgalmu

vegyeskereskedés

korcsmahelyiséggel

eladó

oly községben, hol heti és országos vásárok tartatnak.

Czim a kiadóhivatalban.

2793

Gabonarakta kiadó!

A buza piac tőszomszédságában **Maros-utca 3-ik szám** alatti emeletes modern berendezésű és jól szellőztetett tizenkétezeröt száz méter-mázsa befogadásra alkalmas

gabonaraktaunk

azonnal kiadó.

Bővebbet József főherceg-ut 12. szám alatti irodánk nyújt. 2683

Fodor és Reisinger.

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. I. áll. tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult: állami-, megyei és városi tisztviselőknél, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyazintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsokkal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

501

Értékesítési költségeit teljesen ingyen ad a kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódnak kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozzal.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

És minden rovatban minden más egyszerű beiktatásának ára 4 fillér, vasnapiaké pedig 5 fillér. — Családot kereső vagy családnak ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér — Hirdetési levelezőlapok 50—80 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elarusító helyein.

A kinek

lemezesség híján

Asztásra, evelőre, szilvesztőre, önyvsőre, egődre, székura, gazdaságra, kulcsára, mosellőre, kerítésre, kulcsára, gazdaszönyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszőigára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

AKI

bérbeadni kíván

szobákat, kocsit, kocsit, lovat, szilvesztő-területet, halászatot, telket,

AKI

szilvesztőket vétel vagy bérbevétele céljából keresi;

AKI

szilvesztő állást betölteni kíván: legbiztosabban értesít, ha az

ARADI KÖZLÖNY
kis hirdetési rovatát használja.

Boros kordók

különböző nagyságban, csaknem újak, eladók. Demeter-utca 90/a.

Eladó

Pöltenberg Ernő-utca 19. számú újonnan épült, még 12 évig adómentes ház. Bővebbet ugyanott. 2807

Két iskolás gyermek

teljes ellátásra, fürdőszoba használatával felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 2808

Több iskolás leányka

teljes ellátásra, esetleg zongora tanítással is, gondos felügyelet mellett elvállaltatik özv. Barthel Sándornénál, Csernovits Péter-utca 28. szám. 2796

Kiadó

Neuman palotában egy üzlethelyiség a Széchenyi-utcai oldalon. 2811

Eladó

egy csinos, használt, két ajtós Wertheim Cassa. Bildhauer Lajos, Orczy-utca. 2809

Iskolás fiukat

uri család elfogad teljes ellátásra. Értekezni ifj. Kopetkó Károly női és férfi divat ru üzletében Arad, Minorita-palota. 2810

Egy jó vevőkörnek örvendő

vegyeskereskedés, trafik, bélyeg-elárusítással és italméréssel, más vállalat miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2813

Francia uricsalád

2 iskolás leánykát elvállal teljes ellátásra. Ugyanott francia nyelvből fiatal leányok részére cours nyitattik. Arad, Közép-utca 6/b. 2812

Kerestetik azonnali belépésre

egy gyakorlott ügyes **hirdetés szerző** nemcsak jutalék hanem fix fizetéssel is. Cím a kiadóban.

Angol nyelvből

leczkéket ad-művelt, legjobb kiejtéssel beszélő angol kisasszony. Cím a kiadóhivatalban. 2558

Kiadó

egy három szobás lakás november 1-re, esetleg hamarabb. Ugyanott egy üzletberendezés eladó. Cím Edelspacher-utca 6/a. szám. 2795

Fiatal ember,

jó írással, lehetőleg olyan, aki irodában már alkalmazva volt, mielőbbi belépésre kerestetik; ajánlatok „Szorgalmas” jelige alatt e lap kiadóhivatalába intézendők. 2797

2 ház eladó.

Egy Boros Béni-tér 3. számú, egy Boczkó-utcai 2. számú. Bővebbet Arad, Boros Béni-tér 3., a liszt-raktárban. 2638

Eladó szöllő.

Világosan, öt percnire a 12. sz. motoros megállótól, a Nyerges-hegyen 5 kataszt. hold. Van benne szép új nyaraló pincével. Borház és minden felszerelés. Jutányos ár. Tulajdonos Györke Lajos, tanár. 2658

Karissya-kötőde

Andrássy-tér 20. (Fischer Elíz palota) A n. é. közönség rendelkezésére áll. 2696

Vegyeskereskedés

koriátlan italméréssel a lippai járásban más vállalat miatt azonnal eladó. Bővebbet Sekick Jánosnál, Lippán. 2701

Ház eladás!

Jól jövedelmez, hozzátartozó nagy utcai háztelkek, ezek az építendő vashid által nagy értékre emelkedhetnek. Az egész terület 1100 □-öl. Előnyös feltételek, vételhez 4—5 ezer forint kell. Bővebbet Thökölly Imre-utca 52., a tulajdonosnál. 2770

Aradmegyében

1000 kis hold bérbeadó per K. 18.50. Bővebbet Asbóth Gyula, Arad, Deák Ferenc-utca 6. 2738

Jó ellátás

és gondos felügyelet alatt egy vagy két fiút elvállal teljes ellátásra. Cím a kiadóhivatalban. 2728

Nagyobb mennyiségű

szép hegyi szőlő megrendelhető, kilója 40 fillérért. Telefon szám 90. Arad. 2758

Ponnyló

szép, erős, megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 2786

Könyvelő,

aki a kettős könyvvitelben tökéletesen jártas, jó fizetéssel, délutáni foglalkozásra kerestetik; csakis hosszabb gyakorlattal bíró és komoly urak adják be ajánlatukat „Nagykereskedő” jelige alatt e lap kiadóhivatalába. 2782

Az aradi turista egyesület

Arad-Hegyaljai uthálózatának térképe. Automobilosok, kerékpárosok és turisták használatára 50 fillér leszállított áron kapható Ingusz I és Fia könyvkereskedésében Aradon. Telefon 517. 210

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát jövedelmező ház. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 2663

Vidéki

fogyasztási szövetkezet keres kereskedő segédet románul is beszélők előnyben részesülnek. Cím a kiadóban. 2776

Gyors- és gépirásban

jártas intelligens urak kerestetnek. Ajánlatok a kiadó útján továbbíthatnak, „Gyors, de biztos” jeligével.

Nagymennyiségű plé-pánt és maculatura jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó azonnal

egy

vendéglőhelyiség

mely 2 teremből és egy szobából áll, mellékkeliségekkel és külön lakással.

2814

Öt szobából álló

modern uri lakás

mellékkeliségekkel.

2 szobából álló garson lakás.

Értesítést a kiadóhivatal ad.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiatal

tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

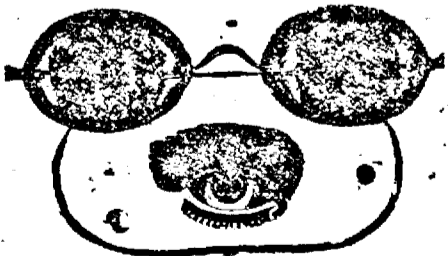
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK-SAMU

Órák és látzerész

Arad Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két év jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látzerészeket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb forgótabletták, orrosipletők és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekenőboka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrosipletők orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

Iskolai beiratási hirdetés!

Iskolai beiratási idényre.

Fischer nagyáruházának

Arad, Szabadság-tér 12. 1101

szenzációs olcsó árjegyzéke!

Külön osztály gyermekek részére!

Gyermek nyakkendők!

Gyermek mosó nyakkendők csokor	10 kr.
Gyermek " " regatta	15 "
Gyermek tiszta selyem csokor	25 "
Gyermek " " regatta	25 "
Gyermek " " plastron	29 "

Gyermek ingek!

Gyermek ingek vasalt fehér	95 kr.
Gyermek ingek jó minőségű sifonból	1.05 "
Gyermek ingek puha mellű sifonból	1.25 "
Gyermek ingek egész finom madipulánból	1.45 "
Gyermek gallérok és manzsetták jó minőségben	

Gyermek kalapok!

Gyermek őszi kalap lodenből	75 kr.
Gyermek " " fekete és színes	98 "
Gyermek " " finomabb min.	1.25 "
Gyermek " " elegáns kivitelben	1.35 "
Gyermek " " sikkes forma selyem béléssel	1.50 "

Gyermek sapkák!

Gyermek sport sapka kockás szövetből	85 kr.
Gyermek sapka kék szövetből	50 "
Gyermek deák sapka finom cheviotból	65 "
Gyermek matróz sapka kék és piros szövetből	75 "
Gyermek matróz sapka kék és piros selyemből	1.15 "

Gyermek eső ernyők!

Gyermek eső ernyő croiseból	95 kr.
Gyermek eső ernyő clottból	1.15 "
Gyermek eső ernyő finom canelából	1.45 "
Gyermek eső ernyő sergeből	1.60 "
Gyermek eső ernyő jó minőségű selyemből	1.75 "

Gyermek zsebkendők!

Gyermek zsebkendők képekkel	05 kr.
Gyermek zsebkendők sifonból fehér	08 "
Gyermek zsebkendők vászonból	11 "
Gyermek zsebkendők jobb minőségű vászonból	14 "
Gyermek zsebkendők fin. szín. batiszt	15 "

Gyermek iskola táskák!

Gyermek iskola táskák viaszos vászonból	35 kr.
Gyermek iskola táskák színes képekkel	45 "
Gyermek isk. táskák vízm. vászonból	50 "
Gyermek isk. táskák jó minőségű tartós	60 "
Gyermek iskola táskák bőrből	75—1.50 "

Gyermek patent harisnyák fegyházi munka!

Gyermek pat. harisnyák, árak nagyság szerint.	
Gyermek patent harisnyák jó min.	15—27 kr.
Gyerm. pat. harisny. diamant fekete	19—38 "
Gyerm. pat. harisny. dupla sarokkal	27—45 "
Gyerm. pat. harisny. legjobb min.	32—57 "

Különböző tárgyak gyermekek részére!

Gyermek nadrág tartók gumiból	19—35-ig.
Gyermek zsebkés fehér és barna csonttal	20—30-ig.
Gyermek fogkefék	10—25-ig.
Gyermek pénz erszény bőrből	10—50-ig.
Gyermek patent zseb tintatartók	25—50-ig.

Férfi divat osztály! Olcsó árjegyzék!

Férfi fehérnemű!

Férfi ing színes puha mellű	1.15 kr.
Férfi ing sifonból piquet mellű	1.35 "
Férfi ing angol zephirból színes	1.45 "
Férfi ing egész finom fehér damaszt mellű	1.65 "
Férfi ing egyedüli különlegességem drapp csikos	1.75 "

Férfi kalap ujdonságok!

Férfi kalap jó minőségben	1.25 kr.
Férfi kalap megbízható jó minőségben	1.50 "
Férfi kalap színes és fekete legújabb forma	1.75 "
Férfi kalap elegáns, finom gyapjuból	2.— "
Férfi kalap legfinomabb nyulszőrből	2.50 "

Férfi esőernyők!

Férfi esőernyő croiseból	1.15 kr.
Férfi esőernyő jó minőségű clottból	1.35 "
Férfi esőernyő tartós canelából	1.50 "
Férfi esőernyő glória selyemből	1.75 "
Férfi esőernyő finom selyemből	1.95 "

Férfi nyakkendők óriási választékban!

Férfi batiszt csokor szép mintákban	11 kr.
Férfi batiszt regatta szép mintákban	19 "
Férfi selyem csokor gyönyörű szép mintákban	25 "
Férfi selyem regatta gyönyörű szép mintákban	85 "
Férfi nyakkendők tiszta selyemből ujd.	50 "

Különböző férfi divatcikkek!

Nagyválasztéku zsebkendők dr.	19—25 kr.
Jó minőségű nadrágtartók drb.	35—50 "
Jó minőségű harisnyakötők drb.	39—50 "
Nagy választék divatos kezelőgombokban	25—50 "
Jó minőségű köpper lábravaló alkalmi vétel	95 "

Férfi harisnyák!

Férfi harisnya maccoi nyersszin párja	19 kr.
Férfi harisnya színes és fekete párja	25 "
Férfi harisnya divatos csikos párja	29 "
Férfi harisnya különlegesség legújabb minták párja	35 "
Férfi harisnya tiszta cernából párja	45 "

Női divat osztály!

Női fehérnemű!

Női ing sifonból himzéssel diszitve	85 kr.
Női ing madipulán gyönyörű himzés betéttel	1.15 "
Női ing finom vászonból kézi himz.	1.50 "
Női ing finom franc. batisztból szín.	1.75 "
Női ing rumburgi vászonból kelen-gyének	2.00 "

Különböző női divatcikkek!

Női selyem esernyő alkalmi vétel	1.75 kr.
Női selyem övek, fekete és színes	50—95 "
Női selyem gumi övek, fekete és színes	95—1.50 "
Női kiegészítők, bőrből legújabb	45—1.90 "
Női selyem nyakkendők és divatos gallérok	

Női harisnyák!

Női harisny. kötött szín. és fekete párja	35 kr.
Női harisnyák színes csikos legújabb divat párja	39 "
Női harisny. mintázott tiszta cernából párja	50 "
Női harisny. flour fek. alkalmi vét. párja	65 "
Női harisny. flour áttört egész fin.	95 "

Elsőrendű helybeli készítményű CIPŐKBEN óriási választék.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festőgyárának festőkével.